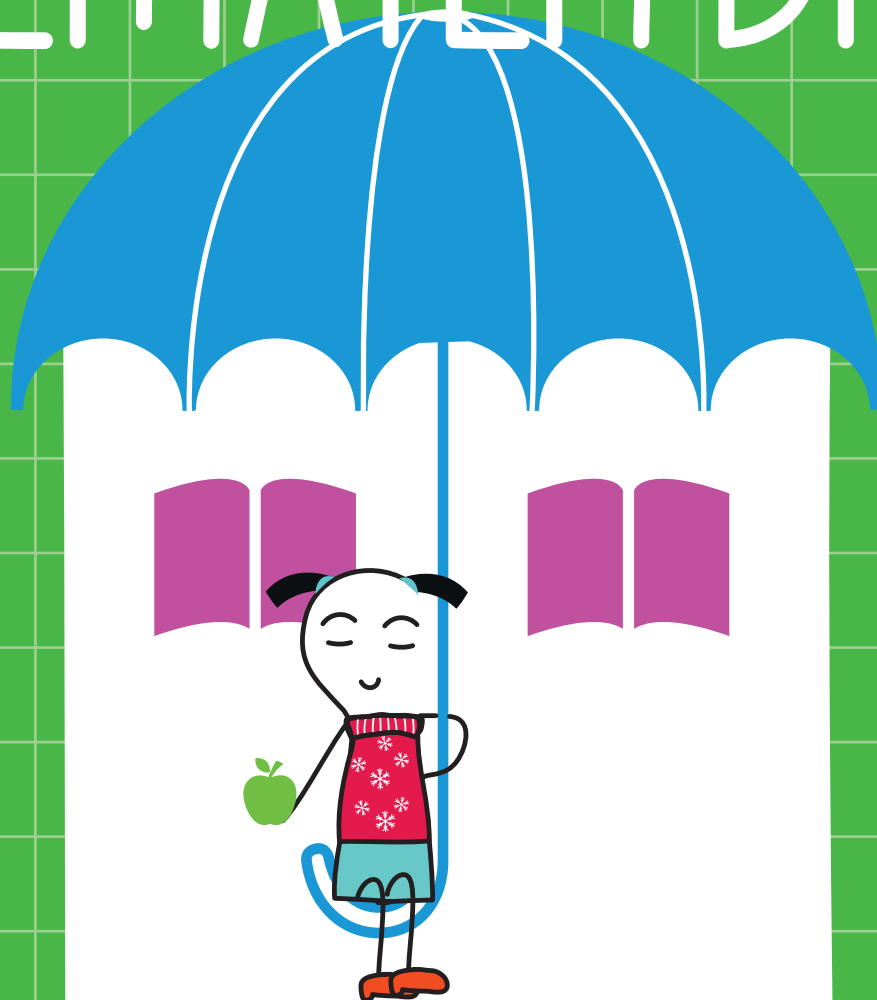

ESKOLAK BABESA EMATEN DIT

www.cme-espana.org
HEZKUNTZAREN
Aldeko Mundu-kanpainia
Espainiako koalizioa

Hezkuntzaren
Aldeko Munduko
Ekintza Astea
Apirila 2016

Sarrera	Proposamen didaktikoaren helburu orokorrak Helburu didaktikoak Gogoeta orokorrak Sakontzeko Proposamen didaktikoaren ebaluazioa	1
Haur Hezkuntza (3-5 urte)	1. Jarduera. Itzalen antzerkia 2. Jarduera. Bide desberdinak Ginkana 3. Jarduera. Hezkuntza-komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu.	7
Lehen Hezkuntzako lehen zikloa (6-8 urte)	1. Jarduera. Indar-ezkutuak 2. Jarduera. Bidezkoa al da? 3. Jarduera. Hezkuntza-komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu.	13
Lehen Hezkuntzako bigarren zikloa (9-10 urte)	1. Jarduera. Komikiak 2. Jarduera. Nire eskolak babestu egiten nau 3. Jarduera. Hezkuntza-komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu.	17
Lehen Hezkuntzako hirugarren zikloa (10-12 urte)	1. Jarduera. Eskolan ikertzen. 2. Jarduera. Hezkuntzaren defendatzaileak. 3. Jarduera. Hezkuntza-komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu.	20
Hezkuntza ez-formala (6-12 urte)	1. Jarduera. Ipuin kooperatiboa. 2. Jarduera. Jolas handia: askeago hezkuntzari esker!!!! 3. Jarduera: Hezkuntza-komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu.	23
Maila guztietarako mobilizazio-jarduera.		31
Ebaluazio-galdetegia.		37

SARRERA

2015 honetan, Hezkuntzari buruzko Munduko Foroa egin da Incheon hirian, Korean. Foroa egiteko, alde zuzenetik, Dakarreko Helburuetan zehaztutako Guztiontzako Hezkuntzaren arloan gauzatzeko dauden aurrerapenak eta erronkak egiaztatu eta ebaluatu dira. Foroan, nazioarteko komunitateak konpromiso berriak sinatu ditu guztiontzako kalitateko hezkuntza lortzeko 2030. urterako.

© Fe y Alegria Madagascar

Hezkuntzari buruzko Munduko Foroa (Korea, 2015eko maiatza), **Hezkuntza 2030 Ekintza Esparru berria adostu zuten**, UNESCOren Biltzar Nagusiak 2015eko azaroan egingo duen 38. bileran egiaztatzeko. Hezkuntzaren aldeko nazioarteko konpromisoaren oinarria da kalitateko hezkuntza inklusibo eta bidezkoa eta bizitza osoko ikaskuntza lortzea pertsona guztientzat. **Alderdi hauek** biltzen ditu:

- 1 **Hezkuntzaren eta garapenaren inguruko ikusmolde humanista**, honako hauek oinarri dituenak: giza eskubideak, duintasun eta justizia soziala, inklusioa, babesa, kulturen, hizkuntzen eta etnien aniztasuna, eta erantzukizun eta kontu-emate partekatuak.
- 2 **Hezkuntza ondasun publikoa da**, oinarritzko giza eskubidea, eta pobrezia ezabatzeko giltzarria. Ezinbestekoa da bakea, tolerantzia, giza errealizazioa eta garapen iraunkorra lortzeko.
- 3 **Kalitate oneko lehen eta bigarren hezkuntza ekitatiboa eta doakoa lortu nahi da**, 12 urtez (eta gutxienez 9 urtez nahitaez) funts publikoekin finantzatu dena, ikasketa-emaizta egokiak lortu ahal izateko. Horrez gain, helburua da kalitateko haur-hezkuntza ematea derrigor eta doan, gutxienez urtebetez.
- 4 **Aurre egin nahi zaie bazterkeria eta marjinazio mota guztiei** eta ikaskuntza eskuratzeko, parte hartzeko eta emaitzak lortzeko dauden desberdintasunei, batik bat desgaitasuna duten pertsonen dagokienez.
- 5 **Genero-arrazoiengatik diskriminazioa eta indarkeria ezabatu nahi dira eskoletatik**, eta bermatu nahi da emakumeek eta neskatuek maila bikaina lortuko dutela alfabetatze funtzional eta aritmetikoan eta bizitzarako gaitasunetan.

- 6 Irakasleak eta hezitzaileak ahaldundu nahi dira, ondo prestatuta egon daitezen, diru-sari egokia jaso dezaten, motibazioa izan dezaten eta baliabide nahikoa eduki ditzaten.
- 7 **Hezkuntza-sistemak garatu nahi dira**, gatazkek, krisiak, hezkuntza-erakundeen kontrako indarkeriak, hondamendi naturalek edo hezkuntza eta munduaren garapena oztopatzen dituzten pandemiak eragindako herritarrei erantzun hobea emateko.
- 8 IKTak baliatu nahi dira hezkuntza-sistemak indartzeko.
- 9 **Hezkuntzaren babesa areagotu** nahi da luzaroko krisi humanitarioak dauden egoeretan.
- 10 **Hezkuntzako gastu publikoa handitu nahi da**; hau da, BPGaren % 4 eta % 6 artean edo gastu publiko osoaren % 15 eta % 20 artean esleitu nahi zaizkio hezkuntzari.

© Salva Campillo/Ayuda en Acción

Nazio Batuek 2015eko irailean egindako Biltzarrerako proposatu ziren Garapen Iraunkorrerako Helburuen (GIH) artean, Incheoneko **helburuek 4.ari ematen diote garrantzi handiagoa:**

“Hezkuntza inklusiboa, ekitatiboa eta kalitatekoa bermatzea eta bizitza osoan ikasteko aukerak sustatzea pertsona guztientzat”

Erronka horiei aurre egiteko eta agenda berriak diseinatzeko, norberak egin behar du zerbait. Horretarako, Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainak (HMK)¹ aukera ematen dizu **urtero-urtero Hezkuntzaren aldeko Mundu Ekintzaren Astearen parte hartzeko**; aste horretan, 100 herrialde baino gehiagotako kideok elkarrekin aritzen gara, hezkuntza-komunitatea, hedabideak, gizarte osoa eta politikariak ohartarazteko betearazi egin behar dela kalitateko oinarritzko hezkuntza jasotzeko eskubidea.

Azken urte hauetan, hezkuntzaren gaia aintzat hartu izan da nazioarteko agendetan, baina, halere, oraindik erronka asko daude aurretik. Hori dela eta, aurrean agerian utzi nahi dugu eskolak eta hezkuntzak babesa ematen dietela haurrei, gatazkek edo hondamendi naturalek gertatzen direnean. Ildo beretik, hezkuntza gaitasunak indartzeko tresna gisa landu nahi dugu; hartara, pertsonak arrisku gutxiago izango dute pobrezian bizitzeko, askeago izango dira eta beren gizartean parte hartzeko aukera izango dute.

Hori lortzeko, baina, herritar konprometituak eta aktiboak behar ditugu, mobilizatzeko eta gizartean eragiteko gai direnak eta gobernuak estu hartuko dituztenak, hezkuntzarako eskubidea aldarrikatzeko.

Zeregin garrantzitsu horretarako, helburu hauek proposatzen dizkizugu:

© Pablo Funes/Entreculturas

¹ HMK hezkuntzarako eskubidearekin konprometitu dauden nazioarteko GKEk, hezkuntza-sindikatuak, ikastetxeak eta gizarte-mugimenduek osatzen dute. Koalizioa 1999an sortu zen, gobernuari exijitzeko betearaz zezatela pertsona guztientzako hezkuntzaren aldeko eskubidea, helburu hori nazioarteko adierazpen, foro eta goi-bilera ia guzti-guztietan jasota baitzegoen.

PROPOSAMEN DIDAKTIKOAREN HELBURU NAGUSIAK

- BAT** Inbertsiorik eta borondate publikorik ez dagoelako edo indarkeria, gatazkak edo hondamendi naturalak gertatu direla-eta hezkuntzarako eskubidea baliatu ezin duten milioika eta **milioika haurren egoeraren berri izatea.**
- BI** **Jakitea zein diren**, 2015ean Korean egindako Hezkuntzari buruzko Munduko Foroaren arabera, 2030. urtea baino lehenago guztiontzako kalitateko hezkuntza lortzeko **gelditzen zaizkigun erronkak.**
- HIRU** **Hezkuntzak zer-nolako babesa ematen dien haurrei ulertzea.**
- LAU** **Herritar aktibo garen heinean, egoera bidegabeen inguruko erantzukizuna hartzea geure gain**, eta jabetzea guzti-guztiok egin dezakegula zerbait egoera horiek edo errealitatea bera aldatzeko.

alde batetik, unitate didaktiko honetako edukiak osatu dituzten pertsona eta irakasle guztiei eta, bestetik, iradokizunok onartu eta ikasleekin abian jartzen dituztenei. Izan ere, hori eginda, erakusten dute mundu hobe eraikitzeko konpromisoa dutela eta jakitun direla hezkuntzak mundua eralda dezakeela.

Gaitasunak

- * Pentsatzen eta komunikatzen ikastea:** landutako gaiarekin lotutako kontzeptuak nola ulertzen eta balioesten dituen adieraztea hainbat hizkuntzaren bidez (hitzak, marrazkia...).
- * Beste pertsona batzuekin harremanak izaten ikastea:** inguruan gugandik desberdinak diren pertsonak daudela ohartzea eta haiekin bizitzen laguntzen duten printzipioez jabetzea.
- * Oreka pertsonalari eusten ikastea:** inguruan dituen pertsonenganako eta bere buruarenganako sentimendu positiboak garatzea eta sendotzea, eta zer aukera eta muga dituen ikustea.

Helburu didaktikoak

- * Munduko neska-mutil guztiek eskolara joateko eskubidea dutela ulertzea.
- * Ohartzea neska-mutil askok zailtasunak dituztela eskolara joateko, edo ezin direla joan, zenbait arrazoiengatik.
- * Aintzat ematea eskolak garrantzi handia duela haurrak babesteko eta garatzeko orduan eskolak haurrak.
- * Haurrak izanik, zer egin dezaketen ohartzea neska-mutil guztiek eskolara joateko aukera izan dezaten.
- * Autoestimua eta autoafirmazioa sustatzea.

HELBURU DIDAKTIKOAK

Haur hezkuntza

Balioak eta jarrerak

- * Elkarriketetan arreta jartzea eta hitz egiteko txanda errespetatzea.
- * Bere burua eta besteak onartzea.
- * Bizikidetzarako eta guztien arteko errespeturako ezarritako arauak onartzea.
- * Proposamenetan eta jardueretan aktiboki parte hartzea.

Oinarrizko gaitasunak

Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna.

Pentsamenduak, sentimenduak, iritziak, bizipenak eta gertaerak ahoz eta idatziz adierazteko eta interpretatzeko abilezia indartzea.

Beste pertsonen lekuan jartzeko ahalmen enpatikoa izatea, eta gurearekin bat ez datozen iritziak sentsibiltatez eta errespetuz irakurtzeko eta entzuteko gai izatea.

Gizarterako eta herritartasunerako gaitasuna.

Pertsonen desberdintasunak balioestea, eta aldi berean, guztien eskubideberdintasunaz jabetzea. Berdintasunaren eta elkartasunaren kontzeptuez hausnartzea. Gure gizarteko errealitatea ulertzea, eta hori hobetzeko, lankidetzan jardutea, elkarrekin bakean bizitzea eta konpromisoak ezartzea.

Norberaren autonomiarako eta ekimenerako gaitasuna.

Balio eta jarrera pertsonalak (ardura, irmotasuna, autoestimua...) hartzea, eta bakarkako nahiz taldeko proiektuak imajinatzeke, martxan jartzeko eta arduraz garatzeko ahalmena bultzatzea.

Zientzia-, teknologia- eta osasun-kulturarako gaitasuna.

Gertaerak eta ondorioak ulertzea, eta norberaren eta beste pertsonen bizi-baldintzak hobetzeko jardutea.

Helburu didaktikoak

- * Pertsona guztientzako hezkuntza-eskubidearen garrantzia ulertzea.
- * Pertsona askoren hezkuntza-eskubidea urratzen duten egungo egoerak ezagutzea, inguru hurbilekoak nahiz mundukoak, haiekiko sentikor bihurtzea eta zentzuzko ekintzak proposatzea.
- * Indarkeriaren, estereotipoen eta aurreiritzien aurkako jarrerak garatzea, eta desberdintasunak gorabehera, pertsona guztien balioaz jabetzea.
- * Autoestimua eta beste pertsona batzuekiko enpatia sustatzea.
- * Eskubideak eta betebeharrak norberak nahiz taldean betetzearen beharraz jabetzea.
- * Hezkuntza-eskubidea bermatzeari dagokionez kargu politikoek zer funtzio betetzen duten jakitea, bai eta neska-mutilek zer mekanismo dituzten ere, hezkuntza-eskubidea ezagutarazteko, aldarrikatzeko eta haren jarraipena egiteko.
- * Aintzat ematea eskolak garrantzi handia duela haur eta nerabeak babesteko eta pertsona gisa garatzeko orduan.

HELBURU DIDAKTIKOAK

Lehen hezkuntza

Balioak eta jarrerak

- * Indarkeriazko jarrerak eta portaerak, estereotipatuak edo aurreiritzizkoak baztertzea.
- * Norberarenak ez bezalako iritziak eta arrazoiketak errespetatzea.
- * Elkarrekin hitz egiteko, entzuteko eta negoziatzeko jarrerak garatzea, akordioak lor daitezen.
- * Gaitasun emozionalak garatzea.
- * Elkartasun- eta konpromiso-jarrerak eta -balioak garatzea.
- * Proposatutako jardueretan proaktiboki parte hartzea.
- * Bizitza duina izateko beharrezko baliabidetzat
- * Eskubide-urraketa dagoen gertaerekiko eta pertsonenekiko sentikor bihurtzea. Hezkuntza-eskubidearen alde jarduteko eta mobilizatzeko mekanismoak ezagutzea.

OHAR OROKORRAK:

- Jarduerak hezkuntza-eremu formaletan zein eremu ez-formaletan (eskaut taldeak, ludotekak, aisialdiko jarduerak, etab.) egiteko dira.
- “Irakasle” terminoa erabiltzen dugunean, hezkuntza-eremu formaleko zein ez-formaleko hezitzaileei, laguntzaileei, begiraleei eta abarri buruz ari gara.
- Adin-ziklo edo -talde bakoitzeko bi jarduera proposatzen ditugu: bat Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainak (HMK) aurten lantzeko proposatzen duen gai zehatzari buruzkoa eta bestea hezkuntzarako eskubideari buruzkoa.
- Proposatutako jarduerak adin-talde desberdinentzat daude pentsatuta, baina egokitu egin daitezke beste maila batzuetako ikasleekin erabiltzen badira.
- Jarduera bakoitza egiteko proposatzen den denbora gutxi gorabeherakoa da. Laguntzaile bakoitzak taldearen ezaugarrien, denboraren eta abarren arabera egokitu ahal izango du.
- Hezitzaile bakoitzak finkatuko du zenbat denbora emango duen 2015eko azken hiruhilekoko (orduan jasoko dira proposamen didaktikoak) eta apirileko (orduan egingo da Hezkuntzaren aldeko Munduko Ekintza Astea) jarduerak egiten.
- Gure webgunean (www.cme-espana.org) dagoen PDFtik, zuzenean sar zaitezke material honetan dauden esteka guztietara.

SAKONTZEKO:

Hezkuntzak duen zeregin babeslea lantzeko jarduerak proposatzen dizkizugu. Hala ere, hori bera lortzea hezkuntzaren hainbat alderdirekin dago lotuta. Zure taldearekin sakonago landu nahi baduzu gaia, jarduerak eta materialak biltzen dituzten baliabideen berri emango dizugu.

Kanpainaren webgunean (www.cme-espana.org) aurreko HAMEAko proposamenak aurkituko dituzu:

2015
Munduan hezkuntza izateko eskubidearen lorpenak eta erronkak.

2014
Hezkuntza Inklusiboa. Ezintasuna duten pertsonen hezkuntzarako duten eskubidea.

2013
Irakasle-lanbideari balio handiagoa ematea

2012
Kalitatezko hezkuntza goiztiar baterako eskubidea.

2011
Emakumeen eta neskatoen hezkuntzarako eskubidea

2010
Hezkuntzaren finantzaketa

2009
Gazteen eta helduen alfabetatzea

HMKren Youtubeko katean (<http://www.youtube.com/user/CMEspain>) gaiarekin lotutako bideo interesgarriak aurki ditzakezu.

Horrez gain, **hezkuntzarako eskubideari buruzko baliabide hauek** ere badituzu:

Bibliografia osagarria:

Etorkizuna argitzea hezkuntzan inbertitzea umeen pobreziaren aurka borrokatzea da.
https://www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/docs/etorkizuna_argitzea_euskadi.pdf

- *Global Express: IRAK AZALEAN*, Intermón, Barcelona 2003
- *Global Express: Afganistan. Terrorismoari aurre egiteko gerra ote da?*. Intermón, Barcelona 2001
- *Global Express. Su etena: armen negoziakoa*. Barcelona. Intermón. 2003
- *Palestina: bideko bake burutu gabea*. Bilbao, PTM Mundubat, 2002
- Tolerantzia geure burua heitzea. Karpeta didaktikoa, Tolerantzia geure burua heitzea. Karpeta didaktikoa. Bilbao: Coordinadora Gesto por la Paz. Euskal Herria 1998
- Bakean. Gorrotzategi, Bilbao, Ibaizabal, 1995
- *Si el mundo fuera una aldea de 100 personas*. Kayoko, Ikeda, Lummis, C. Douglas. Barcelona, Intermón, El Aleph, 2003
- DVD: *Chekpoin Rock. Canciones desde Palestina*. Muguruza Fermín, Corcuera Javier, Barcelona. Cameo Media. EITB 2009
- Memed en Oparia. Casals, Ester Barcelona: Intermón, 2001
http://www.kaidara.org/upload/99/El_regalo_de_Memed_eus.pdf
- DVD: Voces inocentes. Mandoki, Luis. Barcelona: Manga Films, 2007

Material guztiak <http://centroderecursos.alboan.org/> webgunean aurki ditzakezu.

Bideoak:

- **Zonas en conflicto-learning world**. <https://www.youtube.com/watch?v=ZnvXPii2C8w>
- **Educación Sensible al Conflicto (3 de 6): Estrategias para el Acceso y Ambiente de Aprendizaje**.
<https://www.youtube.com/watch?v=XCbjdJXvt2A>
- **Aquí y allí, juntos por la educación**. https://www.youtube.com/watch?v=iYYLA_5QdjK
- **"Beasts of no nation"**. <https://www.youtube.com/watch?v=orsaclo0vbu>

PROPOSAMEN DIDAKTIKOAREN EBALUAZIOA:

Proposamen didaktiko hau egin duen taldearentzat, oso garrantzitsua da jakitea ea proposamena erabilgarria izan den gaia proposamenaren xede diren pertsonekin lantzeko. Hori dela eta, eskatzen dizuegu denbora bat hartu eta proposamenean jasotzen diren edukiak eta metodologiak ebaluatzeko, eta ikusteko ea balio izan duten proposatutako helburuak lortzeko.

Hau da gure proposamena:

-- **Ikasleentzako galdeketa bat**. Proposamen honen X webgunean aurki dezakezue. Eman ikasle bakoitzari galdeketa kopiatu bat, eta betetzen dituztenean bidali hona: Campaña Mundial por la Educación. Pablo Aranda 3. 28006 Madrid.

-- **Irakasleentzako galdeketa bat**. On-line bete dezakezue, webgune honetan: www.cme-espana.org

HAUR HEZKUNTZA

(3-5 urte)

1. Jarduera

Itzalen antzerkia

Iraupena:

45 minutu
(aurkezpena: 10-15 minutu;
marrazkiak: 30 minutu;
ebaluazioa: 5 minutu).

Materialak:

kartoia edo kartoi meheak, errotuladoreak edo beste margo batzuk, guraizeak, kuterra, lanpara edo fokua, paper jarraitua edo izara, agertokirako euskarria..

Azalpena:

Jarduera honetan ipuin didaktiko bat irudikatuko da itzalen antzerki baten bitartez. Ipuinean zehar, haurrek pertsonaia nagusiari etxera iristen lagundu beharko diote, hainbat pertsonaia egiten dituzten galderei erantzunez.

Ipuin honen helburua da haurrak konturatzea eguneroko arazoak konpontzeko garrantzitsua dela ezagutzak ikastea eta, horretarako, eskola dela ikasteko lekurik onena.

I. PAUSOA:
Ipuina itzalen
antzerkiaren bidez
irudikatzea.

Egin itzalen antzerki bat, ipuina irudikatzeko.

Adibide bat duzue esteka honetan, ikusteko nola egiten daitekeen ipuin honen itzalen antzerki bat. <http://youtu.be/FrIS-9fpGT0>

Sinplifikatu nahi izanez gero, istorioaren ipuin kontalari bat egin daiteke itzalen antzerkiaren ordeez.

Ipuina: ZERBAIT GALDU DA

Egun batean, Raulek, etxera zihoala, zerbait falta zuela sentitu zuen. Ez zekien zer zen, eta ez zuen asmatzen.

Hain zegoen despistatua, ezen burua altxatu eta ingurura begiratu zuenean, dena desberdina zela iruditu baitzitzaion... Non zegoen? Ez zekien etxera nola itzuli! Galdu egin zen!

Haren ondoan, zuhaitz baten gerizpean eserita, gizon bat zegoen, atsedean hartzen.

Raulek laguntza eskatzea erabaki zuen. Begiak malkotan zituela, harengana hurbildu, eta zera galdetu zion:

Raul: Barkatu, ba al dakizu non gauden?

Gizona: Kaixo! Ez dakit; ni alde batetik bestera bidaiatzen aritzen naiz, eta ez dut inoiz galdetzen non nagoen. Baina, zuk hori jakin nahi baduzu, hortxe duzu kartel bat.

Raul: Baina ez dakit irakurtzen, oraindik ez naiz-eta eskolara joaten.

Gizona: Hara! Ezta nik ere. Jaio nintzen lekuan, haurrak ezin dira eskolara joan, ez baitago eskolarik. Baina egunero eskolara joaten den norbaitek lagunduko dizu... Ez al da hala? Zuek ba al dakizue non gauden?

Taldearen parte-hartzea

Gizona: Eskerrik asko! Beraz, kale handira iritsi, eta gero eskuinera biratu baino ez duzu egin behar.

Raul pozik zegoen; ez zen galduta sentitzen jada. Baina kale handira iritsi zenean, gelditu egin zen bat-batean. Eskuinera biratu? Zein aldetan dago eskuina? Kalearen izkinan, gaztaina-saltzaile bat zegoen, kukurutxo bat gaztaina gozo-gozoz betetzen. Harengana hurbildu zen Raul:

Raul: Barkatu, esango didazu, mesedez, zein den eskuina?

Garrantzitsua da taldeak parte hartzeko tarte bat uztea, hala egiteko jartzen duenean. Haurrek beren kasa erantzuten ez badute, lagundu egin beharko zaie, bereziki 3 urteko taldeari. Hezitzaile bakoitzak bere taldearen ezagutza-mailara egokitu ditzake galderak. Hona hemen egin daitezkeen egokitzapen batzuk:

Lehenengo galdera irakurketa gaitasunarekin dago lotuta:

3 urte: bokal bat

Emakumea: Kaixo! Sentitzen dut, baina ni jaion nintzen lekuan, neskak ezin dira eskolara joan, etxea zaintzen eta janaria prestatzen gelditu behar dutelako. Horregatik egiten ditut nik hain gaztaina goxoak. Hala ere, nahiago izango nuke, nire anaiak bezala, eskolara joan. Baina egunero eskolara joaten den norbaitek lagunduko dizu... Ez al da hala? Zuek ba al dakizue zein den eskuina?

Taldearen parte-hartzea

Emakumea: Eskerrik asko! Ikusten, norabide horretan joan behar duzu. 2 zenbakian gaude, 2 zenbaki egin behar duzu aurrera.

Raul oinez hasi zen, ia etxean zen. Bi atari besterik ez zuen egin behar aurrera, baina ez zekien zenbatzen, oraindik ez zen-eta eskolara joaten. Hortaz, txakurra paseatzeko ari zen emakume batengana hurbildu, eta zera galdetu zion:

Raul: Barkatu, esango zenidake, mesedez, zein zenbakira joan behar dudan? Bi zenbakian gaude, eta bi atari egin behar dut aurrera, etxera iristeko.

2 emakumea: Kaixo! Gustura lagunduko nizuke, baina nik ez dakit zenbatzen eta gehitzen; izan ere, nire gurasoek oso diru gutxi zuten eta txikitatik lan egin behar izan nuen. Baina egunero eskolara joaten den norbaitek lagunduko dizu... Ez al da hala?

Taldearen parte-hartzea

2 emakumea: Eskerrik asko! Hortaz, 2 zenbakia da, ia iritsi zara.

Raul korrika joan zen 4 zenbakira... Irtsi zen, azkenean, etxera!

Leher eginda zegoen, baina gauza ugari ikasi zituen egun hartan... Eta, gainera, azkenean jakin zuen horixe zela, hain zuzen, falta zitzaiona... Badakizue zer falta zitzaion Rauli? Eskolara joatea falta zitzaion!

4 urte: ezagutzen duten hitz labur bat, adibidez eguzkia.

5 urte: kale hitza eta ezagutzen duten hitz bat

2 Bigarren galdera albokotasunaren garapenarekin dago lotuta.

3 Hirugarren galdera gaitasun matematikoarekin dago lotuta:

3 urte: 1etik 5erako zenbakiak

4 urte: 1etik 9rako zenbakiak

5 urte: 1etik 20rako zenbakiak

2 PAUSOA:
Murala

Amaitzeko, haurrek marrazki bat egingo dute banaka, eta marrazkian eskolatik gehien gustatzen zaiena edo garrantzitsuena iruditzen zaiena marraztuko dute.

Egokitzen jotzen bada, zailtasuna handitu egin daiteke 5 urtekoen taldearentzat: esaterako, eskatu diezaiekegu eskolara joaten hasi zirenetik ikasi duten guztia kontuan hartuta gehien gustatu zaiena irudikatzeko (jostailuak, patioa, lagunak eta halako gauza materialak aipatu beharrean...).

Marrazkiak ikasgelako edo korridoreetako mural batean jarriko dira, eta izenburu hau jarriko da: **"ZERTARAKO BALIO DU ESKOLAK"**

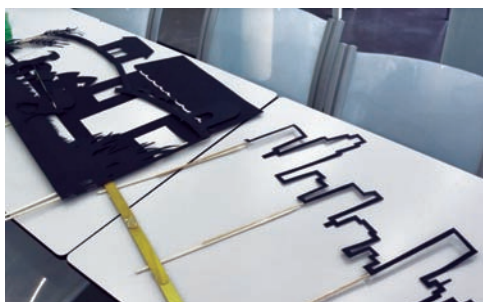

Ebaluazioa:

Antzerkiaren ondoren, taldea biribilean jarriko da, eta irudikatutako istorioari buruz eztabaidatuko dute. Horretarako, dinamizatzaileak galdera batzuk egingo dizkie istorioaren kontu garrantzitsuenei buruz, eta, hala, taldeak istorioaren esanahia ulertu duela egiaztatuko du.

Hala ez bada, argitu egingo dizkie argi gelditu ez zaizkien zalantzak eta kontzeptuak. Garrantzitsua da haurrek pertsonaiek egiten dizkieten galderak ulertzea, eta konturatzea, halaber, gauzak ikasi izanak lagundu diola pertsonaia nagusiari arazoa konpontzen.

Helburua da haurrak konturatzea garrantzitsua dela ezagutzak eskuratzea, inguratzen gaituen munduan segurtasunez hazteko, eta ezinbestekoa dela eskolara joatea ezagutza horiek lortu ahal izateko. Adibidez:

Galderak

- Zer gertatzen zaio Rauli istorioaren hasieran? Zergatik galtzen da?
- Zein pertsonarekin egiten du topo Raulek bidean?
- Zer galdetzen dio Raulek zuhaitz baten gerizpean dagoen gizonari? Eta zer esaten dio gizonak? Zergatik ez daki irakurtzen? Zer gertatzen zen haren herrialdean?
- Zer galdetzen dio Raulek gaztainak saltzen dituen emakumeari? Zer erantzuten dio emakumeak? Zergatik ez daki zein den eskuina eta zein ezkerra? Zer gertatzen zen haren herrialdean?
- Zer galdetzen dio Raulek txakurra paseatzen ari den emakumeari? Zer esaten dio emakumeak? Zergatik ez daki zenbatzen? Zer gertatzen zitzaion haren familiari?
- Ba al zenekiten zenbait herrialdetan haurrak ezin direla eskolara joan? Zer deritzozue? Raulek aurkitu zituen pertsona horiek eskolara joan izan balira, lagundu ahal izango liokete? Hortaz, garrantzitsua al da eskolara joatea? Zergatik?

¿?

2. Jarduera:

BIDE DESBERDINAK - Ginkana

Iraupena:

40 minututik aurrera, talde kopuruen arabera (20-30 mintutu ginkanarako; 15 minutu ebaluaziorako).

Materialak:

Sokak, blokeak, banketxeak, kartoi meheak, errotuladoreak edo beste margo batzuk, globoak, arroba (beharrezkoa da zira edo aterkia), jostailuak (janaria irudikatzen dutenak), aurreko ariketan egindako murala.

Lekua:

Psikomotrizitate-gela edo jolastokia.

Azalpena:

Jarduera ginkana formatuan dago oinarrituta, eta ginkana hori egiteko, honelako zirkuitu bat jarri behar da psikomotrizitate-gela batean (edo leku zabal eta garbi batean):

Gosaria: gomendatzen da mahai bat jartzea, mahai zapi batekin, eta gainean jostailu batzuk jartzea, platerak, sardexkak, janaria, edaria eta abar irudikatzen dituztenak. Talde bakoitzak bere gosaria eramango du, taldeak egokitzen jotzen duena. Janari kopuru mugatua jartzen badugu eta lehenengoak janari asko hartzen badute, agian azkenak ezer gabe geldituko dira. Hori gertatuz gero, hezitzaileak taldearekin hitz egin beharko du gertatu denari buruz, eta gauzak partekatzearen garrantziaz hitz egingo die.

Arropa: Dinamizatzaileak arropaz betetako armairu edo kutxa bat prestatu dezake (zira batek edo aterki batek egon behar dute derrigor). Jolasa dinamizatu nahi badugu, parte-hartzaileak mozorrotzera bultzatu ditzakegu. Mozorrotzea erraza edo zaila izan daiteke haurren adinaren arabera. 5 urtekoentzat mozorrotzea zailagoa egiteko, bata bestea mozorrotzeko esan diezaikegu.

Banketxea: banketxe bateko kutxazaina irudikatuko da, eta jostailuzko billeteak eta txanponak erabiliko dira.

Mendia: blokeekin eskailera bat eraiki daiteke, mendi bat izango balitz bezala, eta parte-hartzaileek eskalatu egin beharko dute (oinez edo astoaren gainean) edo azpitik pasatu (autobusean edo autoan).

Euria: haurrak puntu honetara iristen direnean, hezitzaileak biribilean eseriko ditu eta denen artean ekaitz baten soinua sortuko dute (eskuekin eta eurek egindako soinuekin). "Arropen" txokoan gertatutakoak eragina izango du lauki honetako ekintzan.

Basoa: Hezitzaileak baso bat irudikatuko du, ondoen iruditzen zaion moduan. Zuhaitz gisa globoak erabiltzea gomendatzen da (flotatu dezatela).

Ibaia: lurrian sokak edo zintak jarrita irudikatu daiteke. Banku edo eserleku bat jarriko da, zubi gisa, eta oinez edo astoan doazenenek soilik zeharkatu ahal izango dute. Autobusean eta autoan doazenenek inguratu egingo dute, zuzenean liburuetara eramango dituen bidezidor bat hartuz.

Basamortua: eremu bat mugatu daiteke, alfonbrak, koltxonetak, paper jarraituak edo beste material batzuk erabiliz. Hor labirinto bat eraikiko da, eta hortik igaro beharko dute taldeek. Labirintoaren puntu batean suge bat egongo da; sugeak hozka egingo dio bera aurkitzen duen taldeari, eta taldeak ospitalera joan beharko du.

Liburuak: hezitzaileak liburuaren apalategi edo txoko bat jarriko du. "Banketxearen" txokoan gertatutakoak eragina izango du txoko honetako ekintzan.

Derrigorrezko geltokia: edozein modutara irudikatu daiteke, baina STOP seinale bat erabiltzea gomendatzen da. "Gosaria" txokoan gertatutakoak eragina izango du ekintza honetan.

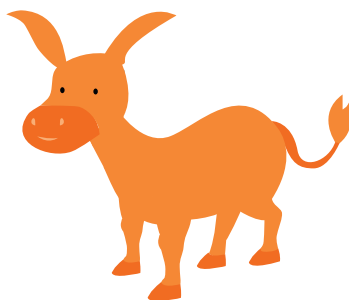
Helmuga: eskola, taldeak 1. jardueran eginiko muralaren bidez irudikatua.

Puntu bakoitza txoko bat edo lauki bat izango da, eta hezitzaileek eurek banatuko dituzte espazioan eta haien gustura apaindu. Puntu horiek aldatu egin daitezke edo puntu gehiago gehitu.

Jolasarekin hasi aurretik, taldea talde txikiagotan banatuko da. Haur kopuruaren arabera egokitu daitezke, baina 3-4 kidez osatutako taldeak egitea da onena, hobeto kontrolatzeko. **Pertsonaia hauek izango dira:**

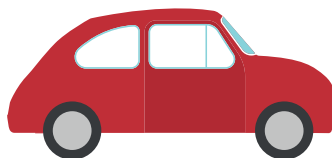
Haurra (oinez)

Astoa

Eskolako autobusa

Autoa

Dinamizatzaileak hurrei azalduko die **pertsonaia bakoitzak baldintza jakin batzuk izango dituela jolasean zehar**. Esaterako, astoaren pertsonaia dutenek txanda bat galduko dute mendira iristean, eta haurren pertsonaia dutenek, berriz, bi txanda galduko dituzte; izan ere, astoan joango bagina autoz baino denbora gehiago beharko genuke, eta oinez, askoz ere gehiago.

Ez da beharrezkoa baldintza guztiak hasieran azaltzea; dinamizatzaileak jolasean zehar azalduko dizkie. Hona hemen **pertsonaia bakoitzarentzako arauak**, erortzen diren laukiaren arabera:

Gosaria: (pertsonaia guztiak), zenbaki bikoitia ateratzen dutenek gosalduta ahal izango dute bakarrik.

Arropa: (pertsonaia guztiak) 1etik 3ra arteko zenbakiak ateratzen dituztenek soilik arropa egokia.

Banketxea: (pertsonaia guztiak) 3tik 6ra arteko zenbakiak ateratzen dituztenek soilik atera ahal izango dute dirua banketxetik. Talde bakoitzari dagoan ateratako zenbakiaren kopuru bera emango zaie dirutan.

Mendia:

* Haurra: 2 txanda galtzen dituzte, mendia eskalatu behar dutelako.

* Astoa: txanda 1 galtzen dute, mendia eskalatu behar dutelako.

* Autoa eta autobusa: tunel baten azpitik igarotzen dira herrestan, eta ez dute txandarik galtzen.

Euria:

* Haurra eta astoa: bi txanda galtzen dituzte, euritik babestu behar dutelako, betiere ez badute zirarik edo aterkirik aldean ("arroparen" txokotik hartutakoak).

* Autoa eta autobusa: txanda bat galtzen dute trafikoagatik eta auto-ilarengatik.

Basoa: (pertsonaia guztiak) zenbaki bakoitia ateratzen dutenak galdu egingo dira basoan.

Ibaia: oinez edo astoan doazen taldeek erabili ahal izango dituzte bakarrik.

* Haurra eta astoa: zubia zeharkatzen dute.

* Autoa eta autobusa: ibaia inguratu behar dute.

Bidezidor bat hartzen dute eta basamortuaren laukia saltatzen dute, zuzenean liburutara joateko.

Basamortua:

* Haurra eta astoa: labirinto bat egiten dute. Sugeak hozka egiten dienak berriro hasiko dira.

* Autoa eta autobusa: ez dira basamortutik igarotzen.

Liburuak: "Banketxean" lortutako diruaren arabera, liburuak erosi ahal izango dituzte ala ez.

Derrigorrezko geltokia: jolasaren hasieran gosaldutik ez badute, txanda bat itxaron beharko dute, indarririk gabe gelditu direlako.

Helmuga: Eskola.

Talde bakoitzak behin botako du dadoa. Zenbakirik handiena ateratzen duenak pertsonaia aukeratu ahal izango du. Zenbaki handienetan bigarrena ateratzen duenak aukeratuko du ondoren eta, horrela, beheranzko hurrenkeran, denek aukeratu arte. Pertsonaia bakoitzeko bi talde egon daitezke, parte-hartzaile kopuruak hala eskatzen badu.

Jarduera amaitzean, baldintza berak izan arren ibilbidean izandako desberdintasunei buruz hitz egin daiteke (dadoekin zortea sartzen da jokoan).

Behin fitxak banatu ondoren, nor hasiko den erabakiko dute talde handian. **Helburua da haurrek enpatia adieraztea eta ados jartzea** denbora gehiago behar dutenei (oinetz eta astoan doazenak), abantaila ateratzeko. Dinamizatzailea gida izango da, baina ez du ordena jakin bat ezarriko.

Jolasa denak helmugara iristen direnean amaituko da. Aurreko jardueran eginiko murala izango da helmuga.

Ebaluazioa:

Partida amaitzean, talde guztiak bildu eta egokitu zaien pertsonaian nola sentitu diren kontatutako dute.

Saiatuko gara haurrek uler dezaten munduko haur askok zailtasun handiak dituztela ikasteko eskubidea izateko. Helburua da haurrak konturatzea garrantzitsua dela ezagutzak eskuratzea, inguratzen gaituen munduan segurtasunez hazteko, eta ezinbestekoa dela eskolara joatea ezagutza horiek lortu ahal izateko.

Kartoi mehe batean jasoko dira haurrek egindako ekarpenak, eta ikasgelan jarriko da gero.

3. Jarduera:

Hezkuntza komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu

LEHEN HEZKUNTZAKO LEHEN ZIKLOA (6-8 urte)

1. Jarduera: Indar ezkutuak

Iraupena:

40-45 minutu.

Materialak:

DIN-3 folioa, 3 pertsonako talde bakoitzarentzat. Jardueraren garapenean azaltzen da banaketa. Paper jarraitua edo kartoi mehe handia, amaieran eztabaidatzen diren ideiak biltzeko. Errotuladoreak. Bi aurpegiko zinta itsasgarria.

Jardueraren helburuak:

Haurrek ulertzea hezkuntzak pertsonak babesten dituela eta indarra ematen diela munduari aurre egiteko.

Azalpena:

3 hurrez osatutako taldeak egingo ditugu.

Talde bakoitzean 3 rol banatuko dira; 3 eginkizun izango dira, eta kide bakoitzak bat izango du, jarduera behar bezala egiteko.

1 Idazlea: taldearen ideiak idatziko dituen pertsona.

2 Animatea: jardueran zehar taldeko hiru kideek parte hartzea ideiak adieraztea eta aktibo egotea bermatuko duen pertsona.

3 Bozeramailea: taldearen ahotsa izateaz eta bere taldean landutakoaren emaitzak ikasgelako gainerakoei aurkezteaz arduratuko den pertsona. Bere taldekideen laguntza izan dezake.

Talde bakoitzari DIN-3 folio bat emango diogu.

Hezitzaileak azalduko du hausnarketa bat egingo dugula taldeka.

Jardueraren helburua da haurrak konturatzea hezkuntzak zenbait baliabide ematen dizkiela babestuta egoteko eta munduari aurre egiteko, eta

Lehenik eta behin, rolak banatuko dira talde bakoitzean, eta, horren ondoren, ikasgelako gainerako kideei azalduko zaizkie, gainerakoak jakinaren gainean egon daitezzen.

Hasiera batean, **kideen Izenak** atala beteko dute, eta, gero, hainbat ideia botako dituzte, **“Ikasitakoak”** laukia betetzeko.

[illegible]

IKASITAKOAK	
Zer dakizue etxean zein eskolan eman dizueten hezkuntzari esker?	Zertarako balio du ikasitako gauza bakoitzak

Zutabe hori bete ondoren (2-3 minutu emango zaizkie horretarako), koadro bereko eskuineko aldea beteko dugu. Bertan ikasitako horren helburua edo egunerokoan duten erabilgarritasuna zehaztuko dugu. Adibidez: igeri egiteak igerilekura joateko, hondartzara joateko, ez itotzeko... balio du, bizikletan ibiltzeko txirringululari izateko, lagunekin paseoak emateko..., batuketak egiteak erosketak egiteko balio du, adibidez.

Lan hori amaitu ondoren, taldeari azalduko diote bozeramaileek.

Dinamizatzailerak arbelean jasoko ditzake ideia batzuk.

Jarraian, hirugarren koadroa beteko dugu: **“gure superbotereak”**. Kontatu diezaiekegu Supermanek eta Emakume ikusezinak biek ala biek superbotereak dituztela, eta guk, haiek bezala, munduari aurre egiteko superbotereak lortzen ditugula ikasitakoarekin eta dakigunarekin. Irakurtzea, igeri egitea, batuketak egitea bizikletaz ibiltzea... Gauza horiek ez dakizki edonork, ez badiu ikasi, eta, horiei esker, askoz ere gauza gehiago egin ditzakegu.

Hori azaldu ondoren, eskatuko diegu taldeka ikasi dutenagatik dituzten superbotereak idazteko.

GURE SUPERBOTEREAK

Ilkasiako gauza bakoitza kanpoko erasoetatik babesteko ezkutu edo kapa bat baltiz, eta horrek superbotoereak emango balizkizue, zein superbotoere dituzue?

Azkenik, talde bakoitzari eta, are, talde bakoitzeko pertsona bakoitzari esango zaio superheroi baten izena proposatzeko, dakitena eta bakoitzaren ezaugarriak eta gustuak kontuan hartuta.

Guztia partekatzea.

SUPERHEROIAK

Superbotere horien eta zuen nortasunaren arabera, zein superheroi-izen jarriko zenieke zeuen buruei?

Ebaluazioa:

Jarduera amaitzeko, eztabaida eta hausnarketa orokor bat irekiko da ikasteko eskubidea eta, beraz, superheroi izateko eskubidea ukatzen zaien pertsona horiei buruz.

- Zein egoeratan daude? Gaur aipatutako gauzen artean, zein ezin dute egin? Zergatik gertatzen da hori?
- Zer egin dezakegu geure tokitik eta geure superbotereekin, bidegabekeria hori konpontzeko?

Dinamizatzaileak taldean aipatutako hitz gakoak bildu eta laburtu beharko ditu eta kartoi mehe handi batean jaso. Hala, idatzita geratuko da, eta hurrek beste une batzuetan gogoratu eta begiratu ahal izango dute.

2. Jardurea:

Bidezkoa al da?

Iraupena

30-40 minutu

Materialak:

Paper-bolak. Horietako bakoitzean bizitzari buruzko etorkizuneko lorpen batek egon beharko du idatzita. Ahalik eta bola gehien egon behar dira, haur bakoitzak bi baino gehiago har ditzan.

Sokak, taldeko hurren erdiei oinak lotzeko.

Ariketaren helburuak:

hurrek ulertzea hezkuntzarako eskubideak etorkizunean aukera gehiago ematen dituela eta, bidezkoa ez bada ere, haur guztiek ez dutela eskubide horrez gozatzen.

Azalpena:

Hezitzaileak aurrez prestatuko ditu paper-bolak.

Bola bakoitzean, hezkuntzaren bitartez eta bizitzan sortzen diren aukeren bitartez eskura daitezkeen lorpen horietako bat egongo da idatzita.

Idea da taldea, ausaz, bi taldetxotan banatzea: hezkuntzarako eskubidea dutenak eta ez dutenak. Hezkuntzarako eskubidea ez duten pertsonen soka batez lotuko zaizkie oinak, haien mugimenduak mugatzeko. Paper-bolak ikasgela osoan zehar banatuko dira, eta seinalea ematean, haurrak paper-bolak biltzen hasiko dira. Ahalik eta paper-bola gehien hartu behar dituzte. Horretarako, ezingo da indarkeria erabili. Bola guztiak bildu ondoren, batzar bat egingo da talde osoarekin.

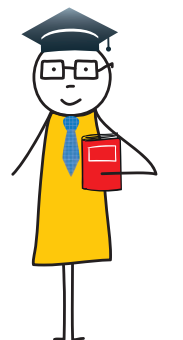
Lehenik eta behin, ikusiko da ea zeinek bildu duten bola gehien, eta ea bola gehien bildu dituztenek oinak lotuta zituzten ala ez.

Horren ondoren, ikusiko da ea zer lortu duten euren etorkizunerako.

Haurrei ariketaren inguruan hausnartzeko eta euren egoera pertsonala kontuan izanda emaitza onena lortzeko erabilitako estrategia kontatzeko eskatuko zaie. Eskatuko zaie pentsatzea ea bakoitzak ahalik eta ondoen probetxatu duen bere egoera.

Ebaluazioa:

Azkenik, hausnartu beharko dute ea egoera hori bidezkoa den eta ea ezagutzen duten antzeko zerbait gertatzen den egoeraren bat.

3. Jarduera

Hezkuntza komunitatea hezkuntzarako eskubidearen alde mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu

LEHEN HEZKUNTZAKO BIGARREN ZIKLOA (9-10 urte)

1. Jarduera Komikiak

Iraupena

50 minutu.

Materialak:

Orriak edo kartoi meheak. Pinturak edo errotuladoreak. Zinta itsaskorra.

Ariketaren helburuak:

1 Ulertzea hezkuntzarako eskubidea gauzatzeko ez dela nahikoa eskolara joatea.

2 Enpatia eta beste pertsona baten lekuan jartzeko gaitasuna garatzea.

Azalpena:

Munduko haur guztiek dute hezkuntzarako eskubidea, baina ezin dute beti duintasunez gauzatu. Eskubide hori duintasunez gauzatu ahal izateko, baldintza batzuk izan behar dira:

Irakasleak ondo prestatua egotea eta soldata justu bat izatea.

Neskek ere eskolara joan ahal izatea.

Ezintasunen bat duten haurrek hezkuntzarako eskubidea gauzatzeko behar dituzten baldintzak eta babesa izatea.

Eskolak azpiegitura eta ekipamendu egokiak izatea.

Gatazkarik gabeko eremu batean bizitzea.

Taldea 4-5 pertsonako taldetxotan banatuko dugu, eta egoera hauek banatuko dizkiegu, **komiki bat marraztu dezaten:**

Gatazka-eremu batean bizi zarete, eta ezin zarete ia eskolara joan, ia egunero erasoak gertatzen direlako eta kalera irteteko beldur zaretelako.

Zure herrialdean landa-eremuak oso bakanduta daude, eta ez dituzte hiri-eremuek dituzten zerbitzu berak. Zuen eskolan askotan ez dago irakaslerik, eta gurasoek eman behar dituzte eskolak; haiek, ordea, ez dakizkitez gauza asko.

Zuen eskola eraikin soil bat da. Behar den ekipamendua du klasea emateko, baina ez du iturriko urik.

Bi belarrietan entzuteko arazo larria duzu, hitz egiteko ere zailtasunak dituzu, eta ez duzu laguntzeko inor. Irakaslea saiatzen da ahal duenean laguntzen, baina askotan ez daki nola lagundu, eta gainerakoez ere arduratu behar du. Horregatik, gainerakoek adina ikasten ez duzula nabari duzu, eta hori bidezkoa ez dela uste duzu.

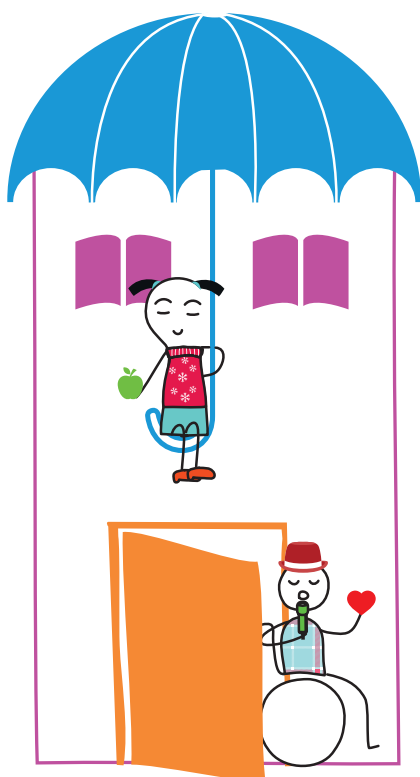
Neska bat zara, eta bizi zaren lekuan, neskak ezin dira eskolara joan, jendeak uste duelako neskentzat ez dela beharrezkoa eskolara joatea. Hainbat hilabete eman dituzu irakaslearen laguntzarekin aita konbentzitzen, eta azkenean lortu duzu eskolara joan ahal izatea. Gaur zure lehen eguna da.

Marrazten amaitzen dutenean, talde bakoitzak ikasgela osoari aurkeztuko die komikia eta ikasgelako horman itsatsiko dute ondoren.

Horren ondoren, ikasleei galdetuko zaie ea hezkuntzarako eskubidea gauzatzeko beste oztopo batzuk bururatzen zaizkien. Hala bada, egoera horiei buruzko komikiak egiteko eskatuko zaie, lehen egindakoei gehitzeko.

Ebaluazioa:

Haurrei eskatuko zaie taldearekin partekatzeko zer den jardueratik gehien gustatu zaiena eta zer ikasi duten.

2. Jarduera

Eskolak babestu egiten nau

Iraupena

Ordubeteko saio bat.

Materialak:

Kartoi meheak eta errotuladoreak

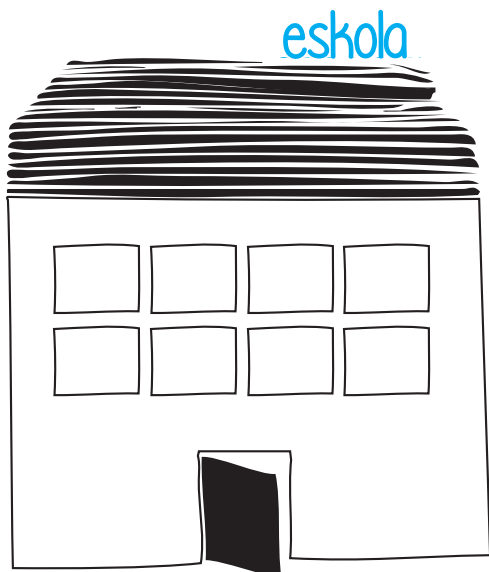

Ariketaren helburuak:

Haurrek ulertzea hezkuntzak babestu egiten dituela pertsonak eta munduari aurre egiteko indarra ematen diela.

Azolpena:

4-5 pertsonako taldeak egiten dira. Dinamizatzailerak kartoi mehe bat eta idazteko materiala banatuko dio talde bakoitzari, eta galdera hau egingo die:

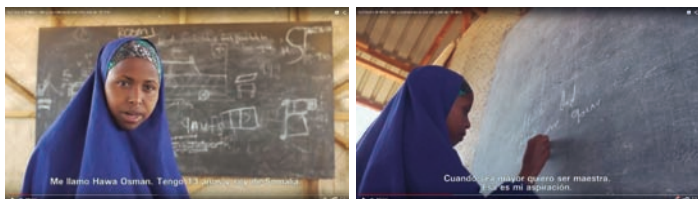
Zer da zuentzat eskola?

(Pentsatu gauza positibo eta alaietan).

Idea horiek kartoi mehean irudikatu beharko dituzte, marrazkiak eginez eta taldean erabakitako hitzak idatziz. Taldekako eginkizunak amaitzen dituztenean, talde handian partekatuko dute egindakoa, bozeramaile baten bitartez.

Hezitzaileak eraikin handi bat marraztuko du arbelean, eta bozeramaileek taldean erabakitako hitz positiboak idatziko dituzte eraikinaren leiho bakoitzean.

Zuen ustez, nola babesten gaitu hezkuntzak?

Testigantza hau ikustea gomendatzen dugu: *La historia de Hawa: vida y esperanzas de una refugiada de 13 años*

<http://creaonlaura.blogspot.com.es/2013/01/la-historia-de-hawa-vida-y-esperanzas.html>

Ebaluazioa:

Amaitzean, gaiari buruzko eztabaida bat irekiko da:

- Ba al dakizue aipatu duzuen guztia haurren eskubideen parte dela?
- Munduan haur asko ezin dira eskolara joan diru-arazoak, kultura-arazoak edo ezintasun fisiko zein psikikoak dituztelako. Zein iritzi duzue horren inguruan? Zergatik uste duzue horiek haurren eskubideak direla? Nolakoa izango litzateke zuen bizitza horietakoren bat izango ez bazenute? (Adibide bat jar daiteke hausnarketan laguntzeko)

Arbelean jasoko dira iritzi eta argumentu guztiak.

3. Jarduera

Hezkuntza komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu

LEHEN HEZKUNTZAKO HIRUGARREN ZIKLOA (10-12 urte)

1. Jarduera

Eskolan ikertzen

Iraupena

4 ordu. Bi orduko bi saio.

Materialak:

Koadernoak, bolaluma, papelografoa, errotuladoreak, puntuen pegatinak.

Jardueraren helburuak:

- 1 Kalitatezko hezkuntzak gure errealitatean duen garrantzia aztertzea.
- 2 Bizi-baldintzak hobetzeko proposamenen bilaketa taldean lantzea.
- 3 Herritarren parte-hartzea sustatzea.

Azalpena:

3-4 pertsonako taldeak osatzea, ikerketa-taldeak egiteko. Helburua da gure inguruan eta ikastetxean aztertzea ea haurrek, irakasleek eta familiekin zein iritzi duten ikastetxeari buruz, nola erabiltzen ditugun espazioak, zein jarduera egiten ditugun, etab.

Horretarako, talde bakoitzak pentsatu beharko du zein gai iruditzen zaizkion garrantzitsuenak (esate baterako: espazio bateratuen (patioak, korridoreak, liburutegia) erabilera; haurrek eurei eragiten dieten erabakietan parte hartzea (eskolaz kanpoko jarduerak...)). Gai horiek abiapuntutzat hartuta, talde bakoitzak galdetegi bat osatu beharko du horiei buruzko informazioa biltzeko.

Talde bakoitzak hainbat pertsonari egin beharko diete galdetegia (euren lagunei, familiei eta irakasleei), eta ondorioak aterako dituzte, gero.

Patioari buruz: Horrelako galderak, esaterako:

- Zer egiten da patioan? Zeinek erabiltzen dute?
- Nola banatzen dira jarduerak? Desberdintasunak ikusten dituzu?

- Erraza al da erabiltzea? Pertsona guztiek eskubide bera dute patioa erabiltzeko?

- Ideiari bururatzen al zaizu, mundu guztiak erabili ahal izan dezan?

Galdetegiko galdera batzuk ikastetxeko errealitatea erakusteko izango dira, eta beste batzuk alternatiba posiblei buruzkoak.

Talde bakoitzak bere ondorioak azalduko ditu gainerakoen aurrean, eta hezkuntzarako eskubideak duen garrantziarekin lotuko ditu.

Behin talde guztien lan guztiak azaldu ondoren, identifikatutako gabeziak hobetzeko proposamen bat adostu beharko dute denen artean, baita proposamen hori gauzatzeko plangintza bat ere.

Ebaluazioa:

Galdetegietan identifikatutako arazoak eta gaiak direla-eta sortutako eztabaidez gain, beste galdera batzuk ere gaineratu ditzakegu eztabaidarako; adibidez:

- Ba al dugu ohiturarik geure errealitatea aztertzeko eta alternatibak pentsatzeko?
- Ba al dakigu eskubide batzuk ditugula eta horiek betearazteko eskatu behar dugula? Pentsatu ez genituen beharrianak deskubritu ditugu? Lehen baliorik ematen ez genion gauza positiborik deskubritu al dugu?

2. Jarduera

Hezkuntzaren defendatzaileak

Iraupena:

4 ordu. Bi orduko bi saio.

Materialak:

Kanpaina-pegatinak egiteko etiketa itsasgarriak, orri edo kartoi mehe handiak kartelak egiteko, A4 orriak panfletoak egiteko (koloretakoak, aukerakoa da), zinta itsasgarria, kola, koloretako errotuladoreak eta arkatzak, guraizeak, egunkariak, aldizkariak, panfletoak eta beste edozein material inprimatu; esaterako, argazkiak.

Jardueraren helburuak:

- 1 Kalitatezko hezkuntzak gure errealitatean duen garrantzia aztertea.
- 2 Kolektiboki pentsatzea nola hobetu dezakegun gure ingurua.
- 3 Bizi-baldintzak hobetzeko proposamenen bilaketa taldean lantzea.
- 4 Herritarren partaidetza eta eskubideen defentsa sustatzea.
- 5 Sormena eta irudimena sustatzea.

Azalpena:

Dinamika honetan, neska-mutilek **kontzientziazio-kanpaina bat egin beharko dute hezkuntza-eskubidearen alde.**

Ikasleei azaldu behar zaie jarduera hau hezkuntza-eskubideari buruzkoa dela, eskubide hori izateari buruzkoa eta, batez ere, **eskolak leku**

seguruak direla eta bertan bizitza on bat izateko ezagutzak eta gaitasunak ikasten ditugula. Horrez gain, garrantzitsua da eskolan lagunak egiten ditugula ikasitako hori partekatzeko.

- 3 Ikasleei galdetuko zaie ea zer dakiten gai honi buruz, eta ea, **haien ustez, nola jorratzen duten gai hau komunikabideek**. Hitz egiten al da hezkuntza-eskubideari buruz? Zertaz hitz egiten da? Zein dira protagonistak?
- 4 Zein ezaugarri izan behar ditu publizitate-kanpaina on batek? Bota ahalik eta ideia gehien.
- 5 Banatu taldea hiruzpalau pertsonako talde txikitan.
- 6 Esan talde bakoitzari **imajina dezatela GKE bat** (governuz kanpoko erakundea) direla. Albiste hau jaso dute GKE horiek: itxi egingo dira zenbait ikastetxe, eta haurrak eskolara joan gabe geldituko dira.
- 7 Talde bakoitzak kanpaina bat egin beharko du, eta bertan, **euren bizilagunei, auzotarrei, herritarrei, instituzioei eta beste erakunde batzuei azaldu eta sinetsarazi beharko diete kalitatezko hezkuntza ezinbestekoa dela** eta beharrezkoa dela ikastetxe onak izatea, auzoko, herriko edo hiriko pertsonen garapen egokia izateko.
- 8 Lehenik eta behin, proposamen labur baten zirriborroa egin beharko dute kanpaina osorako. **Hau pentsatu beharko dute lehenbizi: zergatik defendatu behar da hezkuntzarako eskubidea?**

- 9 Gero, **proposamen zehatzago bat egin** beharko dute, eta honako hauek landu:

- Jardueren egutegi bat.
- Proposatutako jardueren zerrenda bat (kontzertuak, telebista- eta irrati-programak, kaleko antzerkiak, panfletoak, etab.).
- Jarduerak egiteko lekuak (ikastetxeak, eraikin
- Behar den pertsona kopurua.
- Erabiliko den materiala (pegatinak, kartelak, etab.)

- 10 Proposamenak **argia eta laburra** izan behar du. Neska-mutilei azalduko zaie proposamenetan argi eta garbi azaldu behar direla proposatzen diren helburuak eta argi ikusi behar dela zein diren helburu horiek betetzeko bitartekorik onenak. Horrez gain, garrantzitsua da proposamenak azaltzen dituztenean entzuleak konbentzitzen saiatzea.

- 11 Lehen saioko lehen orduan, hezkuntzarako eskubideari buruz eztabaidatuko da. Bigarren ordua **ikerketarako** erabiliko da. Bigarren saioan, euren materialekin eta ikasgelatik kanpo ekarritakoekin, lehen orduan, kanpaina egingo dute, eta bigarrenean kanpainak azaldu.

- 12 Kanpainak eskolan zabaldu daitezke.

Ebaluazioa:

Dinamikak hainbat aukera eskaintzen ditu hezkuntzarako eskubideari buruz hausnarketa egiteko.

Eskatu talde bakoitzari, txandaka, adierazteko nola antolatu dituzten lanak eta nola lan egin duten elkarrekin. Gero, hezkuntzarekin lotutako gaiak eztabaidatu daitezke, kalitatezko prestakuntza bat nola izan, eskola leku segurua den bizitzaren garapenerako. Zein da egoera horren erantzule? Zer egin daiteke eta zer egin beharko litzateke pertsonen gure eskubideekin bat datorren hezkuntza emateko? Erabilgarriak al dira guk proposatutako kanpaina eta halakoak? Zergatik? Zerk egiten du kanpaina bat arrakastatsu? Zure ustez, gure eskubideen alde lan egiten duten erakundeak (GKEak, sindikatuak, NBEko agentziak edo hezkuntzaren aldeko kanpainak zuzentzen dituzten erakundeak) lagungarriak dira?

3. Jarduera

Hezkuntza komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu

HEZKUNTZA EZ-FORMALA

(6 - 12 urte)

1. Jarduera

Ipuin kooperatiboa

Iraupena:

Ordubete edo ordu eta erdi, bateratzeko dinamikaren, antzerkiaren eta abarren arabera.

Materialak:

Errotuladoreak, bolalumak, folioak, paper jarraitua, istorioaren zati guztiak itsasteko kola.

Jardueraren helburuak:

- 1 Pertsona guztientzako hezkuntza-eskubidearen garrantzia ulertzea.
- 2 Hezkuntza-eskubidea urratzen duten munduko egungo egoerak ezagutzea.
- 3 Aintzat ematea eskolak garrantzi handia duela haur eta nerabeak babesteko eta pertsona gisa garatzeko orduan.

Edukiak:

Kontzeptuak: Guztiontzako hezkuntza-eskubidea, hezkuntza beste eskubide batzuen motor gisa, talde-lana, hezkuntzarako sarbidea, kalitatezko hezkuntza eta hezkuntza-ekitatea.

Trebetasunak: Oinarrizko beharrak aztertzea, sormena, desberdintasunak balioesten ikastea, datuak biltzea, informazioa aztertzea.

Jarrerak: Eskubideen urraketen aurrean sentiberatasuna izatea, hezkuntza-eskubidea bizitza duin bat izateko tresna gisa ulertzea, elkartasun-balioak eta jarrerak eta konpromisoa.

Azalpena:

Ikasleek ipuin bat egin beharko dute talde txikitan, oinarrizko jarraibide batzuetan oinarrituz, eta hori eginez, hezkuntzak duen garrantziaz ohartuko dira.

Ipuin bat asmatuko dute elkarrekin, eta **guztiontzako hezkuntzaren garrantzia** aztertuko dute horren bitartez. Hasteko, talde txikitan banatuko dira, eta talde bakoitzak istorioaren zati bat asmatuko du. Azpitalde bakoitzak zati bat idatziko du, jarraibide batzuei jarraikiz. **Gehienez ere 20 lerro idatzi** behar dituzte, kasu bakoitzean ematen zaizkien argibideak jarraitu behar dituzte, euren ipuineko parte-hartze kopuruaren arabera. Gogoan izan behar dute ezin dutela istorioa itxi, azken parte-hartzaileek izan ezik, elkarlanean egingo duten ipuin bat baita. Istorioaren testua ez ezik **marrazkiak** eta beste elementu batzuk ere xertatu daitezke, kontakizuna aberasteko.

Lehenengoek hasiera eman behar diote istorioari, eta zati hori besterik ez dute jakingo talde guztiek: **pertsonaia nagusia pentsatu behar dute, erreala zein fantastikoa**, eta hezkuntzak garrantzitsua izan behar du pertsonaia harentzat. Ondoren, pertsonaia leku batean kokatu behar dute: herrialdea, familia, etab. Beste pertsonaiaren bat ere aurkeztu behar dute.

Bigarren taldekoek beste pertsonaiaren bat gehitu dezakete; fantastikoa izan daiteke, edo pertsonaia nagusiaren familiakidea edo... Hirugarrenentzat, aldatu egingo dugu hasierako agertokia, eta **eskola agertuko** da. Laugarrenei, gertaera harrigarri bat gertatuko zaie. Parte-hartzaile kopuruaren arabera (gehienez lau ikasle) osatutako taldeak egin behar dira, denek parte hartu

dezaten), ipuinaren fase gehiago edo gutxiago sartuko dira. Talde guztien artean, istorio koherente bat egin behar dute.

Azken taldeak **amaiera koherente** bat eman behar dio gure istorioari.

Gero, istorioak bateratu egingo dira eta zati guztiak jarraian irakurriko dira. Ipuina antzerki moduan aurkeztu daiteke edo antzerki-irakurketa moduan. Folioak jarraian itsatsi daitezke paper jarraitu batean, istorio osoa bateratuta izateko.

Egokitzaia: Adinen arabera (9 urtera arte eta 9tik 12 urtera bitarte), egokitzaia bat egingo dugu, jarraibide gehiago edo gutxiago emateko. Jarraibide horietan, zailtasun handiena duten proposamenak adieraziko dira. Esaterako, herrialde jakin bateko eta egoera jakin bat duen haur bat izatea pertsonaia nagusia: adibidez, haur soldadu bat, edo gatazka-egoera batean bizi dena, edo hondamendi natural bat gertatu den leku batean...

Ebaluazioa:

Bukaeran, hausnarketa txiki bat egingo dugu neska-mutilekin, kalitatezko hezkuntzaren garrantziaz alde batetik, eta jaiolatu duten herrialdea zein neska-mutilek bizi dituzten egoera desberdinez bestetik. Gure pertsonaiaren lekuan jarri gaitzake:

- Zer sentitu dute? Parte hartu al dute?
- Interesgarria iruditu al zaie? Zer ikasi dugu?
- Ongi pasatu al dute?
- Beste amaiera bat eman diezaiokete gure ipuinari?

2. Jarduera

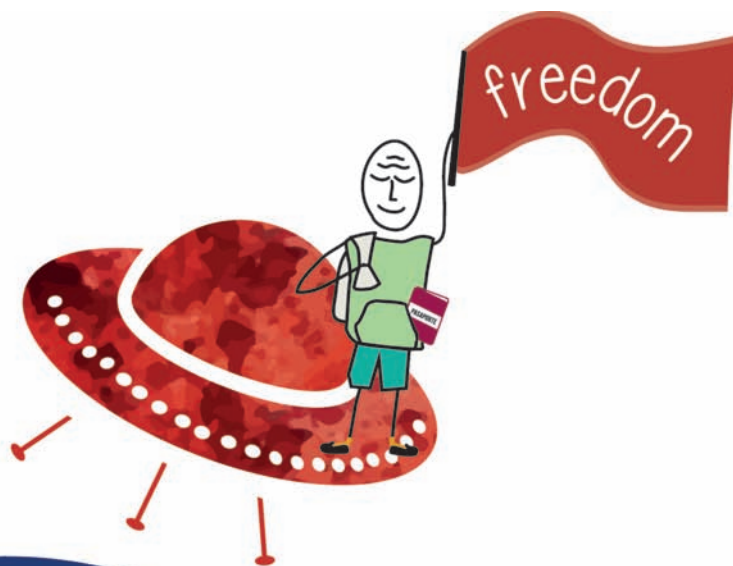

**Jolas handia:
askeago hezkuntzari
esker!!!**

Iraupena:

Ordu eta erdi eta bi ordu artean.

Materialak:

Errotuladore lodiak, tenperak edo eskuekin pintatzeko pinturak, plastikozko edalontziak, ura, hondarra, terrenak, paper jarraitua, aulkiak, karta sorta bat, proba bakoitzean banatzeko mezu kodetuaren kopia moztuak (talde bakoitzari kopuru bera).

Jardueraren helburuak:

- 1 Pertsona guztiek hezkuntza jasotzeko duten eskubidearen garrantzia ulertzea.
- 2 Pertsona askoren hezkuntza-eskubidea urratzen duten egungo egoerak ezagutzea, inguru hurbilekoak nahiz mundukoak, eta haiekiko sentikor bihurtzea.
- 3 Indarkeriaren, estereotipoen eta aurreiritzien kontrako jarrerak hartzea, eta, desberdintasunak positibotzat joz, pertsona guztien balioa aitortzea.
- 4 Beste pertsona eta neska-mutilenganako enpatia sustatzea.

Edukiak:

Kontzeptuak: Guztiontzako hezkuntza-eskubidea, hezkuntza beste eskubide batzuen motor gisa, talde-lana, hezkuntzarako sarbidea, kalitatezko hezkuntza eta hezkuntza-ekitatea.

Trebetasunak: Eztabaidarako jarrerak garatzea, adostasunak lortzeko entzuten eta negoziatzen ikastea, berdintasun eta elkartasun kontzeptuei buruz hausnartzea, taldean lan egitea, errealitate soziala ulertzea, laguntzea, elkarrekin bizitzea eta konpromisoak ezartzea, errealitate sozial hori hobetzeko.

Jarrerak: Taldeko kideekin parte-hartzean eta elkartasunean oinarrituz lan egiteko jarrera, eskubideak urratzen diren egoeren aurrean jarrera kritikoa eta sentibera, eta indarkeriaren, estereotipoen eta epaiketen aurkako jarrera.

Deskribapena:

Taldetan jokatu beharreko jolas handi bat izango da hau. Taldeek proba batzuk gainditu beharko dituzte. Proba horietan, munduko hainbat lekutan eta egoeretan (larrialdi egoeretan, gatazka-eremuetan...) dauden haurren egoera eta hezkuntzari dagokionez duten errealitatea irudikatuko da.

Azolpena:

Egoera horiek gainditzeko, proba egin beharko dute, eta hezkuntza izango da horien arteko lotura eta prozesu askatzailea.

1. Egokitzapena: Haur Hezkuntzatik 8 urtera arte.

2. Egokitzapena: 9 urtetik 12 urtera

Hasteko, 5-6 pertsonako taldeak egingo dira. Taldeak egiteko, jolas txiki bat egingo dugu: talde bakoitzari herrialde baten izena jarriko diogu (Sierra Leona, Pakistan...), talde adina herrialde aukeratuko ditugu. Talde kopuruak ezarritako proba kopuruaren (4) berdina edo txikiagoa izan behar du, talde bakar bat ere geldirik egon ez dadin.

Talde bakoitza base batean hasiko da; bertan proba egin eta hurrengora igaroko da, begiraleak esaten duenean.

Lehenengo taldea 1. basean hasiko da (Sierra Leona, Afrika: haur soldaduak) eta 2. Basera igaroko da (Pakistan, Asia: neskatoen hezkuntza), eta hortik 3. basera.

Bigarren taldea 2. basean hasiko da (neskatoen hezkuntza) eta 3. basera igaroko da (gatazka-eremuak), eta, horrela, talde guztiak proba guztietatik igaro arte. Probak gainditu ahala, mezu kodetu baten zati bat emango zaie.

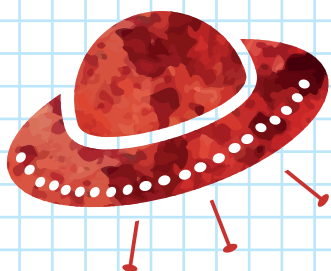
Hala ere, mezu deskodetu ahal izateko, base guztietatik igaro beharko dute. Talde bakoitzak euren izena eta kantua aukeratuko du, eta probaz proba doazenean, kantu hori kantatu beharko dute, denak batera mugituz, tren bat balira bezala, bata besteari sorbaldeetatik helduz.

Proba adina begirale egongo dira, eta beste begirale bat gehiago, talde bakoitza dagokion hurrengo probara

bidaltzeko. Izan ere, talde bakoitzak proba desberdin batean hasi eta bukatuko du bere ibilbidea. Litekeena da talde batzuek besteek baino denbora gehiago edo gutxiago behar izatea probak egiteko, eta beraz, begiraleek dantzak edota abestiak prestatuta izatea komeni da, zain egon beharreko tarte horietan egiteko.

Jolasa hasteko, istorio labur bat kontatuko diegu parte-hartzaileei, adin-taldearen arabera.

2015eko Asmakuntzen Azokan, Espazio-ontzi telegarraiataile bat deskubritu dute, eta mundu osoan azkar-azkar bidaiatzeko balio du. UNESCOk aztertu duenez, gaur egun leku eta egoera batzuetan hurrek oztopoak dituzte kalitatezko hezkuntza bat izateko, eta, ondorioz, zailagoa da haien zat pertsona gisa garatzeko aukerak izatea.

Gure espazio-ontziarekin, abiadura handiz bidaiatu ahal izango dugu, eta hainbat geldialdi eta proba egingo ditugu, hezkuntza gure munduko txoko guztietara zabaltzeko eta haur guztiek ahalik eta denbora gehien ikasten jarraitu ahal izan dezaten. Proba bakoitza gainditu ondoren, mezu kodetu baten zati bat jasoko duzue, baina ezingo duzue deskodetu base guztietatik igaro arte.

© ActionAid

HAUR SOLDADUAK

Munduko hainbat herrialdetan, gerraren errealitate krudela dela eta, haurrak hartzen dituzte soldadu gisa erabiltzeko.

17 herrialdetan, haurrak 8 urte dituztenetik hasten dira gerran borrokan: esaterako, Ugandan, SriLankan, Myanmarren,, Sierra Leonan, Kolonbian, Iraken, etab. Batzuetan, espiak, zaintzaileak, sukaldariak eta zamaketariak izaten dira, eta beste askotan, bataila aurrean egin behar izaten dute borroka. Ezin dira eskolara joan, euren familiengandik bereizten dituzte, eta oso bizitza nekagarria eta bortitza da haiena. Batzuk urteetan borrokatu dira, beste asko ez dira inoiz eskolara joan, eta denak behartu dituzten haur batek inoiz ikusi beharko ez lituzkeen gauzak ikustera eta egitera.

Sierra Leona: Suluku, bere kideak bezala, gerrarako errekrutatu dute esan onekoa, obediencia eta manipulagarria delako. Sulukuk eta haren kideek (haur soldaduek) armak utz ditzaten eta gatazkatik urrun daitezen nahi dugu. **Haur soldadu guztiek dituzte ametsak, jolasteko beharra dute, ikastekoa eta haurren moduan haztekoa.** Eta zuek? Paper jarraituan, **hodeiak marraztuko dituzue handitan lortu nahi dituzuen ametsak biltzeko.** Ondoan jarriko duzue zein den zuen ametsa. Irudizko haur soldaduen izenak idatziko dituzue, eta handitan lortu nahi dituzten ametsak. Zuen izena duten hodeiak ere marraztuko dituzue, eta zuen ametsak jarriko dituzue hor;

Zer izan nahi
duzue handitan?

1. Egokitzena: Txikienek marrazkien bitartez irudikatu ditzakete ametsak, edo mimika bidez, gainerakoek asmatu dezaten.

Denek hausnartu beharko dute ikasketek duten garrantzia, ametsak egi bihurtzeko eta lanbide bat lortzeko.

2. Egokitzena: Euren zein haur soldaduen ametsak marrazteaz gain, parte-hartzaile zaharrenek "ideia-jasa" gisa idatzi beharko dute zer egingo luketen haur soldaduen ametsak ez daitezen zapuztu.

NESKATOEN HEZKUNTZA:

Pakistan da eskolatu gabeko herritar gehien duten herrialdeetako bat (7,3 milioi haur 2008an), eta lehen hezkuntzako eskoletan gastatzen duena halako zazpi gastatzen du armetan.

Neskatoek adin jakin bat betetzen dutenean, eskola uzten dute, lan egiteko edota etxeko lanetan laguntzeko. Hor bizi dira Saima eta Aysha ahizpak.

Zer egingo zenuke Saima eta Aysha bezala ezingo bazenu eskolan jarraitu zure familiari laguntzeko lan egin behar duzulako? Proba honetan denen artean honako hau egingo dute:

1. Egokitzapena: Aulkitik aulkira. Paper jarraituan Saima eta Aysharen etxea marraztuko dugu abiapuntu gisa eta, eta beste puntu batean haien eskola. Urruti jarriko dugu, ibilbide bat marraztu ahal izateko.

Taldeko kide guztiak aulkietara igoko dira, eta aulki horiek mugitzen arituko dira etengabe. Talde bakoitzak, lurra ukitu gabe, etxetik eskolarako bidea

zeharkatu beharko dute. Aulki batera igotzen diren bakoitzean, parte-hartzaile bakoitzak eskolan ikasten eta bizitzen dugun onena esango dute, hain zuzen, neskato horiek eskola uzten badute galduko dutena.

1. Egokitzapena: Taldeka gutun bat idatzi Saima eta Aysha ikastera bultzatuko dituzten arrazoiak emanez.

Taldeko kide bakoitzak esaldi bat idatzi beharko du folio batean; esaldi hori eskolara joatearen garrantziari buruzko arrazoi bat izango da. Esaldi hori idatzi ondoren, abaniko bat bezala tolestuko da, eta hurrengo pertsonari emango zaio.

HEZKUNTZA GATAZKAN DAUDEN HERRIALDEETAN

SIRIA

Eskolatu gabeko 57 milioi haurren erdiak baino gehiago gatazkan dauden herrialdeetan bizi dira.

“Siriako hezkuntza-sistema kolokan dago indarkeriak duen eraginagatik (...). Siria harro zegoen hango eskolen kalitateaz. Orain, urteetan lortutakoa oso azkar ari da atzera egiten” UNICEF Siria.

1.500 eskola baino gehiago **lekualdatuentzako babesleku** gisa erabiltzen dira orain.

Bestalde, segurtasunik ez dagoela eta, **guraso askok ez dituzte euren seme-alabak eskolara bidali nahi.**

“Eskolan haurrak seguru eta babestuta sentitzen dira, eta gurasoei itxaropena ematen die haurren etorkizunari dagokionez (...) Horregatik, hainbat gurasoentzat hezkuntza da lehentasun nagusia”.

Fatimak 11 urte ditu, eta Idliben bizi da. Bonbardaketek haren eskola suntsitu dute, herrialde osoko beste 2400 eskola bezala.

1. Egokitzapena: Taldekide bakoitzak koloretako margo bat hartuko du, eta paper jarraituan Fatimaren eskola izatea nahiko genukeena marraztuko dugu. Ingurua eskuz margotzeko margoekin, apaingarriekin eta beste material batzuekin apainduko dugu.

2. Egokitzapena: Fatimari eta haren lagunei eskola berreraikitzen lagunduko diegu.

Ilara batean jarriko gara, lurrean eserita, eta urez eta hondarrez betetako terreinak pasako dizkiogu bata besteari, kontuz, Fatimaren eskola eraikitzeko adobeak osatzeko. Edukia erori ez dadin saiaturiko gera, eta, horretarako, plastikozko edalontziak erabiliko ditugu. Ilararen hasieran eta amaieran terreina bat jarriko dugu, hasieran beteta eta amaieran hutsik, edalontzietako edukia bertara botatzeko.

Behar beste errepikatuko dugu dinamika, terreinako eduki osoa alde batetik bestera pasatu arte.

HEZKUNTZA LARRIALDI EGOERAN

© Brian Sokol/ActionAid

NEPALGO LURRIKARA. ____

2015eko apirilean, Nepal herrialde txikian lurrikara bat gertatu zen. Lurrikararen ondorioz, 7.000 pertsona hil ziren eta etxebizitza eta azpiegitura ugari suntsitu ziren.

Giza krisi ikaragarria sortu zuen horrek: ezin da herrialdeko hainbat lekutara joan, eskola batzuetara, adibidez.

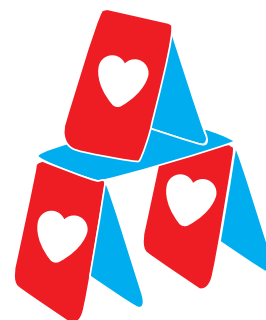
Horrelako hondamendi bat gertatzen denean, agintaritzen helburu nagusia da herritarrek berriro bizitza normala egin ahal izatea. Atzera lehengo egoerara itzultzeko, **haurrek beren hezkuntzarekin jarraitu behar dute ahalik eta denbora-tarte laburrenean.**

Rajiv (Loto Urdina Lorea esan nahi du) 10 urteko mutil bat da, eta Katmandú ondoko herrixka batean bizi da. Lurrikararen ondorioz, haren eskola suntsituta gelditu da. Denon artean, eskola eraikitzen lagundu behar diogu.

1. Egokitzapena: Talde osoa biribilean jarriko da eta eskola “kartaz karta” eraikiko dugu. Karta sortak banatuko ditugu eta talde bakoitzak 12-15 karta izango ditu. Bata besteari karta bat pasa beharko

diote, baina ahoa itxita dutela, arnasa indarrez hartuz, karta erori ez dadin. Kartek bira osoa ematen dutenean, kartak lurrean jarriko ditugu eta karten dorre bat eraikiko dugu. Hala, denon artean eskola eraikitzea lortuko dugu.

1. Egokitzapena: Lehengo berdina, baina karten dorrea elkarrekin eraiki beharko dute; hau da, karta bakoitza gutxienez taldeko bi pertsonak jarri beharko dute. Karta jartzen duten bitartean, eraikitzen ari garen eskolan izango den irakaskuntzaren balio, ezaugarri edo metodologia aipatu beharko dute altuan.

Talde guztiak base guztietatik igarotzean bukatuko da jolas handia, orduan osatuko baitituzte kodetutako mezuaren zati guztiak, mezua argitu ahal izateko.

Proba bakoitzaren amaieran jasoko duten kodetutako mezua deskodetzeko, **honako sinbolo hauek ordezkatu beharko dute bokal bakoitza:**

A

E

I

O

U

Lehen probako kodetutako mezua (adibidea):

G			R		G		n	58	m
	L				H			R	B
		n		G		H			G
		Z	D		R			S	K
	L		R		J			T	
n		T		H		R			T
	k		G		H			n	
k	n		S	k		k	D		R

Testuak:

- 1

"Gaur egun, 58 milioi haur baino gehiago ez dira eskolara joaten, eta horietako gehienak neskak dira"
- 2

"Garapen bidean dauden 21 herrialdek gehiago gastatzen dute urtean armetan eskoletan baino."
- 3

"Gastu militarren % 10 hezkuntzarako erabiliko balitz..."
- 4

"...10 milioi haur gehiago joan ahalko lirateke eskolara."

Ebaluazioa:

Amaieran hausnarketa txiki bat egingo dugu ikasleekin:

- Zer sentitu dute? Parte hartu al dute? Ongi pasatu al dute?
- Bete al dira proposatutako helburuak? Interesgarria iruditu al zaie? Zer ikasi dugu?
- Guztiontzako hezkuntza-eskubideari buruz dituzten ideiak, pentsamenduak eta sentimenduak adierazi dituzte?

3. Jarduera

Hezkuntza komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu

Mobilizazio Jarduera – Maila guztietarako

Hezkuntza-komunitatea hezkuntzarako eskubidearen inguruan mobilizatu eta sentsibilizatzen dugu

Helburuak:

- 1 Hezkuntza-komunitatean hezkuntzarako eskubidearen aldeko konpromisoa eta parte-hartzea bultzatzea.
- 2 Hezkuntzak pertsonen bizitza babesteko tresna gisa duen garrantzia azpimarratzea (ikastetxeetan lantzen den sentsibilizazio-ibilbidearen amaierako zati gisa).

Deskribapena:

- * Bi proposamen eskainiko dira, ikastetxe bakoitzak bere premien edota lehentasunen arabera aukera egin dezan.
- * Kanpainaren proposamen didaktikoak ikasgeletan landu ondoren egiteko pentsatuta daude.
- * Mobilizatzeko proposamen horiek Hezkuntzaren aldeko Munduko Ekintza Astea (HAMA) egin daitezke edo ikastetxeko jardueren arabera une egokia denean.
- * Mobilizazio-jarduera horiek eskola dute ardatz. Hala ere, HAMArako kaleko mobilizazio-jarduera bat proposatu eta bidaliko da aurrerago; horren helburua izango da gizartean eragitea eta herritarrak mugiaraztea hezkuntzarako eskubidea ezagutu eta eska dezaten.

I. Proposamena: **HEZKUNTZAREN ATERKIPEAN**

Talde bakoitzak aterki garden bat edukiko du. Ikasleei azalduko zaie hezkuntza bizitzan babesten gaituen aterki baten modukoa dela.

- 1 Hezkuntzari eta babesari buruzko testu bat irakurriko dugu..
- 2 Ikasleek hezkuntzak babes gisa balio duela adierazten duten hitzak eta marrazkiak margotuko dituzte aterkian, errotuladore ezabaezinekin.
- 3 Elkarriketarako tarte bat irekiko dugu, eta honako galdera hauei buruzko gogoeta egingo dugu:
 - Zergatik bultzatu behar ditugu gure ikaskideak hezkuntzarako eskubidearen alde egitera?
 - Zergatik batu behar ditugu indarrak edo ahotsak?

- 4 **Hezkuntzarako eskubidea babes-tresna** izateari buruzko goiburua bat asmatuko dugu. Motibatzailea izan behar du, beste batzuk batzera bultzatuko dituen.
- 5 Aire zabalean elkartuko dira talde guztiak. Talde batek bere goiburua irakurriko du, eta, ondoren, bere aterkia irekiko du.

Benetako aterkiak aurkitzea edo erabiltzea zaila izanez gero, aterki handi bat egin daiteke paper jarraituarekin.

2. Proposamena: HEZKUNTZAREN AZOKA

Hezkuntza funtsezko elementua da, eta eragin handia du garapenaren hainbat arlotan; hortaz, pertsona guztientzako kalitatezko hezkuntza bermatzea ezinbestekoa da mundu bidezkoago bat lortzeko.

Proposamenaren oinarria da azoka bat egitea hainbat postu eta jolas ludiko eta dibertigarriekin; horiek hezkuntza-komunitatea eskubide horrek duen garrantziari buruz sentsibilizatzen lagunduko dute.

17 postu proposatuko ditugu. Horietako bakoitzak garapen iraunkorraren arloko helburuetako bat izango du oinarri. Ikasleak taldetan antolatuko ditugu (gutxienez, 4 – gehienez, 30). **Talde bakoitzak zeregin hauek izango ditu:**

- 1 Nork bere postuko gaiak ezagutzea.
- 2 Horma-irudi bat prestatzea posturako, postuaren izenarekin.
- 3 Dagozkion probak prestatzea.

Azalpena:

* Talde bakoitzari denbora bat (20 minutu) emango zaio azokako bere postua prestatzeko.

* Taldeak txandak antolatuko ditu postuaz arduratzeko; postuaz pertsona bat edo bi arduratuko dira eta gainerakoak beste probetan parte hartzera joan ahal izango dira.

POSTUAK

Pobrezia errotik kentzea

ERRONKA: hiru botilak botatzea.

Postuan hondarrez betetako hiru botila jarriko dira. Horietako bakoitzak mezu hauetako bat izango du idatzia:

- Biztanleen % 1ena da aberastasunaren % 50.
- Hezkuntza-gabezia handienak dituzten eremuak dira txiroenak.
- Biztanleen % 70 desberdintasuna hazi egin den herrialdeetan bizi dira.

2

Gosea amaitzea, elikagai-segurtasuna eta elikadura hobea lortzea, eta nekazaritza iraunkorra bultzatzea

ERRONKA: sagar bat jaten azkarrena izatea.

Soka bat lotuko dugu bi zutaberen edo zuhaitzen artean. Sokatik hiru sagar zintzilikatuko ditugu kordel batekin. Proba egiteko, hiru parte-hartzaile beharko dira. Parte-hartzaile bakoitza bere sagarraren azpian kokatuko da, begiak estalita, eta probaz arduratzen den pertsonak esaten duenean sagarra jaten hasiko dira. 10 segundo igaro ondoren, “Hezkuntza” oihukatuko du, eta parte-hartzaileek zapia kendu ahal izango dute begietatik, probarekin jarraitzeko (aldez aurretik azalduko da hori).

3

Bizitza osasuntsua bermatzea eta adin guztietako pertsona ororen ongizatea bultzatzea

ERRONKA: hiru uztai hiru birlatan sartzea.

Bost birla prestatuko dira; pertsonalizatu egin ditzakegu, margotuz (matriusken estiloan). Gainera, kartoizko hainbat uztai izango ditu; horiek mezu hauek izango dituzte:

- Hezkuntza, gaixotasunei aurrea hartzeko.
- Ondo trebatutako osasun-arloko langileak.
- Sendagaiak eta txertoak eskuratzeko aukera.
- Sentsibilizatzea, trafiko-istripuak murrizteko.
- Hezkuntza, substantzia kaltegarrien kontsumoari aurrea hartzeko.

4

Kalitatezko hezkuntza inklusiboa bermatzea eta guztiontzako etengabeko ikaskuntzarako aukerak bultzatzea

ERRONKA: “Memory” 5 akats baino gutxiago eginda ebaztea.

Postuan “Memory” bat prestatuko da. 8 txartel-bikote egin behar dira, izenburu bat izango dute eta marrazkiekin dekoratuta egongo dira. Bikote bakoitzean, txartel batek lortutako helburu bat irudikatuko du, eta besteak, berriz, eskubide hori baliatzen ez den egoera bat.

- Guztiontzako lehen hezkuntza
- Guztiontzako bigarren hezkuntza
- Mutikoen eta neskatoen arteko berdintasuna hezkuntza jasotzean
- Hezkuntza inklusiboa
- Kalitatezko hezkuntza
- Irakasle-prestakuntza ona
- Herritartasun globalerako hezkuntza
- Bizitzarako gaitasunak eskuratzeko

5

Generoen artean berdintasuna lortzea eta emakume eta neskato guztiak ahalduntzea

ERRONKA: lehenengo iristea zaku-lasterketa batean.

Proba hau prestatuko duen taldeak, bere postuaz gain, “Gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna” dioen horma-irudi bat egin beharko du. Zaku bakoitzean herrialde bateko bandera bat marraztuko da. Horma-irudia postutik distantzia jakin batera jarriko dute. Proba martxan jartzeko, bi parte-hartzaile beharko dira gutxienez. Horien artean zaku-lasterketa bat egingo da, “gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna” lehenago zer herrialdek lortuko duen jakiteko.

6

Uraren erabilgarritasuna eta kudeaketa iraunkorra eta guztiontzako saneamendua bermatzea

ERRONKA: ura lekualdatzea.

Proban, urez betetako ontzi bat eta pitxer bat egongo dira, 8 metroko distantziaz bananduta. Parte-hartzaileak pitxerra urez bete beharko du minutu batean. Horretarako, plastikozko edalontzi bat beteko du ontzian, ahoarekin eutsita eramango du, eta, edalontzia eskuakin ukitu gabe, pitxerrean hustu beharko du. Minutu batean ahal bezain bestetan errepikatu ahal izango da prozesu hori.

Minutu bat igaro ondoren pitxerra beteta ez badago, beste aukera bat eduki ahal izango du: bi ur-edalontzi hustuko dira zuzenean pitxerrean, galdera honi zuzen erantzunez gero: “Esan ezazu hezkuntzak zer ekarpen egiten duen ura eskuratzeko aukera hobetzeko eta ura modu iraunkorrean erabiltzeko”.

7

Guztiontzako energia eskuragarriak, fidagarriak, iraunkorrak eta modernoak izateko aukera bermatzea

ERRONKA: ping-pong pilotak markatutako bide bat egitea eta helmugara iristea lortzea.

Proba hau gauzatzeko, talde arduradunak ibilbidea prestatu beharko du hondarrez betetako eta bikoteka jarritako poto batzuekin; proban parte hartuko duenak ping-pong pilota bat eraman beharko du ibilbidearen amaierara arte, pilota poto-bikoteen artean pasatuz. Pilotak aurrera egiteko, energia eolikoa baliatuko du: kartoizko hodi baten bidez putz egingo du, pilota mugitzeko.

8

Hazkunde ekonomiko jarraitua, inklusiboa eta iraunkorra, enplegu betea eta produktiboa eta guztiontzako lan duina sustatzea

ERRONKA: pertsona horiek enplegu arloetan kokatzea lortzea.

Horma-irudi bat prestatuko da (geroago, poliespan batean itsatsiko da); sektore ekonomiko bakoitza irudikatuko duten hiru marrazki edukiko ditu, eta espazio zuriak utziko dira.

- Lehen sektorea: (baserri bat, baratze bat...)
- Bigarren sektorea: (fabrika bat, obra bat...)
- Hirugarren sektorea: (jatetxe bat, antzerki bat...)
- Laugarren sektorea: (laborategi bat, ikastetxe bat...)

Ondoren, pertsona parte-hartzaileak, ikaskide baten laguntzarekin, begiak estaliko ditu zapi batekin eta lau txotxongilo itsatsi beharko ditu horma-irudian, bakoitza sektoreetako batean.

9

Azpiegitura erresilienteagoak garatzea, industrializazio inklusiboa eta iraunkorra bultzatzea, eta berrikuntza sustatzea

ERRONKA: ikertu beharreko itemen zerrenda ebaztea

Garapeneko helburu hau lortzeko, adierazle gisa jarri da ikerketa-lanetan ari diren pertsonen kopurua areagotzea. Ikerketa funtsezkoa da ezagutza eraikitzeke. Proba prestatzeko, ikertu beharreko 10 gauzaren (eraikineko leihoen kopurua, irakasle gazteenaren izena...) zerrenda egingo du taldeak. Zerrendaren hainbat kopia prestatuko dituzte –edo, nahi izanez gero, eredu desberdinak–, hainbat pertsonak aldi berean parte hartu ahal izateko proban. Proban, parte-hartzaileari ikertu beharreko itemen zerrenda bat emango zaio, eta hamar minutuan baino gutxiagoan ebatzi beharko du.

10

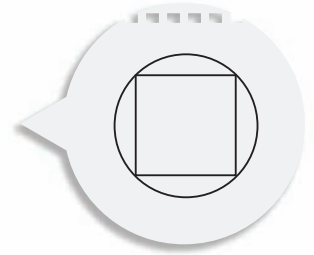

Herrialdeen arteko eta barruko desberdintasunak murriztea

ERRONKA: zirkulu bat berdintzea, patroia bat emanda

Taldeak kartoi mehezko zirkulu handiak izango ditu. Orri batean zirkuluaren barruan sartuko den karratu baten patroia marraztuko dute. Probaren xedea da parte-hartzaileak zirkuluaren eta patroiko figuraren arteko desberdintasuna murriztea.

Era berean, "Hezkuntza" tresnaren laguntza izango du; hain zuzen ere, erregela bat izango da, eta figurak berdintzen lagunduko die.

11

Hiriak eta giza kokaguneak inklusiboak, seguruak, erresilienteak eta iraunkorrak izatea lortzea

ERRONKA: kartekin dorre bat eraikitzea.

Proba honetan datza: ahalegin bakar batean, kartekin lau altuerako dorre bat egitea, haren gainean Pin eta Pon motako panpina bat jartzea eta hiru segundoz zutik irautea.

12

Kontsumo- eta ekoizpen-eredu iraunkorrak bermatzea

ERRONKA: elikagaia erori gabe osatzea ibilbidea.

"FAOren arabera, urtero zerealen % 30 galtzen eta xahutzen dira; tuberkuluen, fruituen eta barazkien % 40-50; hazi oleaginosoen, haragiaren eta esnekien % 20; eta arrainaren % 35".

Taldeak proba egiteko ibilbidea zehaztuko du, eta proban bi pertsonak parte hartu beharko dute. Probaren xedea da mandarina bat lekualdatzea ahoarekin heldutako koilara batean, erori gabe, eta ibilbidearen amaierara iristen lehena izatea.

13

Neurri urgenteak hartzea klima-aldaketaren eta haren ondorioen aurka egiteko

ERRONKA: puzzle bat egitea.

Postuaz arduratzen den taldeak klima-aldaketa irudikatzen duten bi irudi prestatuko ditu gutxienez, dinA4 tamainakoak; kartoi mehe batean itsatsiko ditu, eta irudi bakoitza hogeitazitan moztuko du.

Parte-hartzaileak minutu batean egin beharko du puzzlea. Amaitzen ez badu, beste 30 segundo emango zaizkio, baldin eta hezkuntzak ingurumenaren zaintzaren alde egiten duen modu bat esaten badu.

14

Ozeanoak, itsasoak eta itsasoko baliabideak modu iraunkorrean zaintzea eta erabiltzea, garapen iraunkorra lortzeko

ERRONKA: ura garbitzea.

Proba hau prestatzeko, taldeak urez betetako erreina handi bat eta kortxo-orri bat izango ditu. Kortxo-orrian marraztu behar dira itsasoa kutsatzen duten objektuak eta substantziak; errotuladore ezabaezinekin margotu eta gero moztu egin behar dira. Gako-iltze edo eskarpia edo antzeko gauza bat jarriko zaie.

Ondoren, parte-hartzaileak kanabera bat izango du, harian kako bat duena (beste gako-iltze edo eskarpia bat), eta horrekin minutu batean arrantzatu beharko ditu itsasoa kutsatzen ari diren elementu guztiak.

Lurreko ekosistemak babestea, leheneratzea eta haien erabilera iraunkorra sustatzea, basoak modu iraunkorrean kudeatzea, desertifikazioari aurre egitea eta lurraren degradazioa leheneratzea, eta aniztasun biologikoaren galera geratzea

ERRONKA: bost hazi saskiratzea.

Proba honetarako, bost loreontzi eta 10 muxika-hezur garbi behar dira. Gainera, talde arduradunak bost zuhaitz egingo ditu kartoi mehearekin.

Parte-hartzaileak hamar hezurretatik bost saskiratu beharko ditu gutxienez. Loreontzi batean saskiratzean, postuaz arduratzen den pertsonak loreontzian jarri ahal izango du kartoi-mehez egin duten zuhaitza, oihaneztapenaren konparazioa nabarmentzeko.

Garapen iraunkorrerako gizarte baketsuak eta inklusiboak sustatzea, guztioi justizia eskuratzeko aukera erraztea, eta erakunde eraginkorrak, arduratsuak eta inklusiboak sortzea maila guztietan

ERRONKA: hiru puxika lehertzea.

Poliespanezko taula batean bost puxika itsatsiko dira zinta itsasgarritz. Horietako bakoitzean errotuladore permanente batekin idatziko da gizarte bidezkoagoak eta baketsuagoak lortzeko amaiarazi nahi dugun indarkeria modu bat. Parte-hartzaileak dardo batekin lehertu beharko ditu bost puxiketatik hiru gutxienez, eta, guztira, bost ahailegin egin ahal izango ditu.

Puxiken adibideak:

- Gerra
- Tortura
- Esplotazioa
- Sexu-gehegikeriak
- Ustelkeria

Garapen iraunkorrerako munduko aliantza suspertzea eta betearazteko bitartekoak indartzea

ERRONKA: “% 0,7”-ren letra eta ikur guztiak lortzea.

Parte-hartzaileari, probara iritsitakoan, azalduko zaio gizarte zibilak aldarrikapen bat egiten duela gobernuak BPGaren % 0,7 garapenerako laguntzara bideratzeko. Une honetan, bost herrialde ari dira soilik konpromiso hori betetzen, eta batez bestekoa 0,3 da.¹

Parte-hartzaileak urez eta irinez betetako terreina batetik lau borragoma atera beharko ditu ahoarekin; goma horiek hau izango dute margotua errotuladorez:

- 0
- ,
- 7
- %

³ <http://elpais.com/especiales/2015/planeta-futuro/objetivos-desarrollo-sostenible/alanzas/#content>

EBALUAZIO GALDETEGIA

Haur Hezkuntzako eta Lehen
Hezkuntzako ikasleentzat.

Galdera guztiei erantzun. Aukeratu zure iritziarekin
bat datorren erantzuna, eta margotu dagokion
laukia.

	Berdea	Horia	Gorria
	Asko dakit gai horri buruz/Oso ondo egiten dut	Zerbait dakit gai horri buruz/Ondo egiten dut	Laguntza behar dut gai horri buruz, ondo egiteko
Badakit zer diren hezkuntzarako eskubidea eta Koreako helburuak.			
Ezagutzen ditut herrialde batzuetan hezkuntza jasotzeko dauden oztopoetako batzuk.			
Ulertzen dut hezkuntzak pertsonen txirotasunetik irteten laguntzen diela.			
Hegoaldeko herrialdeetan jendeak duen hezkuntzarako eskubideari buruzko informazioa bilatu eta irakurri dut.			
Hezkuntzarako eskubideari buruzko eztabaidetan parte hartu dut.			
Hezkuntzak babesten gaituen moduari buruz ditudan ideiak azaldu ditut.			
Uste dut ikastetxera joaten ez diren edo ahultasun-egoeretan dauden haurren izenean hitz egin dezakedala.			
Eroso sentitzen naiz ordezkari politikoei niretzat garrantzitsuak diren gaiak planteatzeko.			

Sartu hemen: www.cme-espana.org eta...

- * Eman izena Hezkuntzaren Aldeko Muunduko Ekintza Astean parte hartzeko.
- * Burutu material didaktikoen ebaluazioa.
- * Jarraitu Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainia gizarte-sareetan

https://twitter.com/CME_es

Campaña Mundial por la Educación España

www.cme-espana.org
HEZKUNTZAREN
Aldeko Mundu-kanpainia
Espainiako koalizioa

ESKOLAK BABESA EMATEN DIT

Eskerrak

Helena Juanes, Espe Tejedor, Álvaro González, Iratxe Mentxaka, Estibaliz Zuriarrain Cabañas, Miren Haizea Miguela Álvarez, Ángela Caballero y Miguel Rodríguez García.

Hezkuntzaren aldeko Munduko Kanpainaren Espainiako koalizioan honako erakunde hauek parte hartzen dute:

Hauek dira Nafarroan HAMA egitasmoan parte hartzen duten erakundeak:

Laguntzaileak:

Europar Batasunak*
Proiektua finantzatzen du

* Europar Batasunaren laguntzaz egindako argitalpena. Argitalpen honetako edukien erantzukizun bakarra Entreculturasena da (HMKren Espainiako Koalizioaren ordezkari), eta ez dira Europar Batasunaren iritzia.